

3

Láthatár

Vonzó életpályamoddé kéll
tenni a pedagógusi szakmát

10

Láthatár

Milyen könyvet olvasson
a gyerek? –
Antal Erika interjúja
Makkai Kinga
marosvásárhelyi
gyermekirodalom-
szakértővel

16

Tanterem

Balladamonddó
csángó kisdíákok –
Demény Piroška írása

18

Tanterem

Megőrizni
a világban rejlő titkokat (2.) –
Ozsváth Judit beszélgetése
Kulcsár Gábor
magyarországi Waldorf-
pedagógussal

20

Láthatár

Interaktív
érzékenyítő eszköztár –
Kerekes Edit írása

22

Láthatár

Írás- és olvasásfejlesztés
hátrányos helyzetű
roma közösségekben –
Birta-Székely Noémi írása

23

Hivatalos

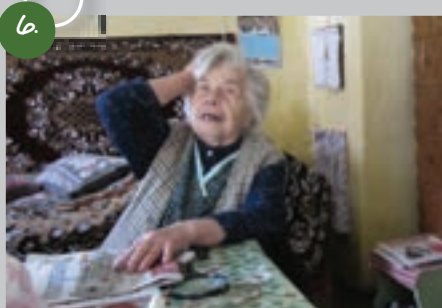
1

Láthatár

A másik ember az én történetem –
Ozsváth Judit interjúja Székely Csilla
Imola református lekipásztorral,
pasztorálpszichológussal

6

Portré

Éreznie kéll a gyermeknek a biztonságot –
Jánosy Alíz beszélgetése Stanislav Emma
92 éves gyergyószárhegyi tanítónővel

13

Fotóriport

Adventi készülődés Kolozsváron –
Radu Norbert fotóriportja

4

Iskola és kultúra

Mit látnak a tizenévesek
a tudományokban? –
Kerekes Edit írása

12

Karácsony

„Szálljatok le, szálljatok le
karácsonyi angyalok” –
Kisdíákok rajzai

14

Lélekjelenlét

Ezerarcú pozitív élmények –
Baricz-Tamás Imola írása

8.

„Mondani is lehet a kívánságot,
mert hallgatózik az Angyal.”

2015

12.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. DECEMBER • 12. SZÁM

FARKAS ILONA JANKA, 7. osztályos

ISSN 2065-9725

9 772065 972004

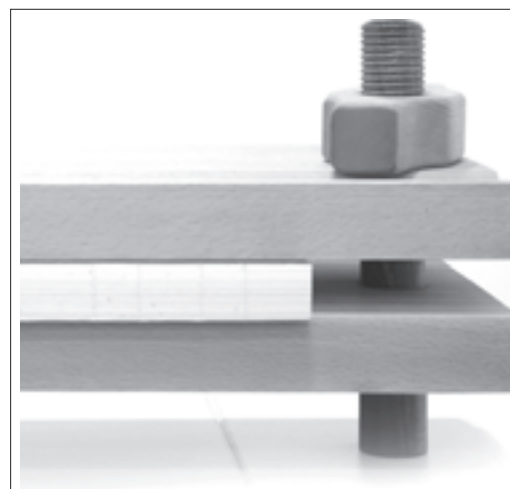

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

**Rendelje meg a
Magyar Közoktatást
a 2016-os évre**

**Boldog karácsonyt
és sikerekben
gazdag új évet
kíván a Magyar
Közoktatás
szerkesztősége**

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://www.comunitas.ro/interaktiv/kozoktatas/webcimen>.

Megrendeléseiket az mko@comunitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Comunitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia • Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@comunitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Interjú Székely Csilla Imola református lelkipásztorral, pasztorálpszichológussal

A másik ember az én történetem

Székely Csilla Imola református lelkipásztor, pasztorálpszichológus pedagógusként is a kapcsolatokat erősítését, a célok tudatosítását szorgalmazza, miközben az emberi lelket tartja a legfőbb értéknek. Az Ige is, a zene is a léleknek szól, és mindkettő isteni ajándék – vallja.

– *Hogyan lettél lelkész?*

– Előttm is titok ez. Azok a régmúlt napok teljesen függetlenítették tőlem magukat, és emlékekké lényegülve lassan megszépültek. Konfirmálásom után történt, a fordulat utáni években, már akkor fészkelődni kezdett bennem a lelkiségre való igény, kerestem az üzeneteket, le is jegyeztem azokat. Pezsgett az lelki élet, ifjúsági biblia-órákra jártunk, kirándultunk, szerelmek, házasságok szövődtek ott, és akkor, egy egészen váratlan pillanatban, nagymamám azt mondta, hogy lát bennem valamit, és teológiára kellene mennem. Kevéssel később megérlelődött bennem, hogy nem tudok más nekem való hivatást, nincs más út, csak ami a teológián keresztül vezet. Emlékszem az elszántságomra, a belső tusakodásokra, hogy nehogy félreértettem volna az Istent. A történet onnan kezdve egyszerűen csak gurult.

„Az ünnep egy hang a mindenségben. Ünnep az, amikor megszólíthatóak vagyunk. A sokak számára különösen fájdalmas karácsony jelenti a megszólíthatóságot, a pengeélű szociális érzékenységet.”

– *Közben tanítói és tanári oklevelet is szereztél, s még ma is képezed magad. Miért?*

– Hagyom magam vezetett, egyik sem az én ötletem volt, eszem ágában sem volt tanítani. Ezek nyitott ajtók voltak, lehetőségek, és én beléptem rajtuk. A tanítóképzőt a kántori oklevél miatt végeztem el, akkor együtt volt ez

a két szak, és szükségem volt alapfokú zenei ismeretekre a zenés estémhez. A pedagógiával ott találkoztam először, és akkor rádöbentem, hogy ez eddig hiányzott az életemből, a gyermekre való nyitottságot, érzékenységet az anyaság és a tanítóképző mélyítette el bennem. A vallásanári alapképzésre egy találkozás miatt iratkoztam be, amikor kiderült, hogy diákhányban szenvedett az egyetem, és jókedvemben azt mondtam: nosza, mentsük meg az egyetemet. Nem tudom, hogy végül mennyire voltam fontos az egyetemnek, viszont számomra a tanítás egyre fontosabbá vált, egyre erősebben érzem, hogy a vallásitanítás egy kapcsolatról szól, és ebben van szerepem, hogy tanítványaim találkozhelyévé legyek az Istennel.

– *Mit jelent számodra a másik ember?*

– Kimondom, ami elsőre eszembe jutott: a másik ember az én történetem. Általa, a másik ember által tudom meghatározni magam, kapcsolataim én vagyok. Feljűk, velük lehetek igazi, türelmetlen vagy éppen megértő, tükreim ők, helyzetekbe hoznak, segítők és segítettjeim: családom, barátaim, gyülekezetem, tanítványaim. Az ő történeteikbe van rejtve valahol a küldetésem.

– *Az emberlélek megérintéséhez alternatív utakat is keresél. Melyek ezek az utak, és mi motivált ezek választásában?*

– 2008-ban találkoztunk, és azonnal ráismertem, hogy ő az inspirációm, végtelenül közlékeny, képlékeny és nyitott volt. A zene, amely adatott, ahogy annyi minden más az életemben. Nyitott ajtó voltam, és ő belépett. Így kezdődtek a zenés esték, interaktív zenés asszociációk, zenei utazások, stresszoldás, zenefejtés – eleinte lelkészfeleségek között, majd lánytáborban, diákjaimmal, később az egyetemen és most a budapesti székhelyű Eduvital egészségnevelő program

keretében, felsőoktatásban. A célokat kerestem, a csakis az enyémet, amely keresésben Kokas Klára pedagógiája, életműve segítőmmé lett, a lélek készenlétét tanította. Keresem a nyelvet, az alkalmakat a különböző problémák között vergődő lelkek megszólítására, amelyekhez eszköz, közeg, apropó a zene, illetve a komplex, zenére, mozgásra, vizualitásra építő, terápiás hatá-

• Székely Csilla Imola: „Osztom magamat a világnak, mert legvégül ennyim marad.”

sú foglalkozások. Tapasztalom, hogy a „nincs emberem” jelenség erősen jelen van környezetemben, megszólítottjaim a gondok között élő, de kiegyensúlyozott lelkű felnőttek. Osztom magamat a világnak, mert legvégül ennyim marad.

– *Mit tesz a zene az emberi lélekkel?*

– Engem megszólított, képzeletemet ébresztgette, lelkieket, érzelmeket közölt velem. Zenehallgatás közben asszociációk, vágyak, érzelmek, emlékképek bukkannak fel lelkünk legmélyéről. A hangok, dallamok, hangszínek, szünetek és

azok ritmusa, illetve algoritmusai lelkünket harmóniába rendezi, gazdagítja, elgurítja bennünk a gondolatot, lelkünket megszellelteti, táncra pendíti, felemeli. Az asszociáció legemberibb vonásunk, zenével asszociálni pedig kétszeresen lelki folyamat, mely nemcsak fülünknek és lelkünknek szól, hanem egész testünknek. Zenés estéimen, az interaktív zenés foglalkozásokon éppen erre teszünk kísérletet, amikor különböző, zenére épülő, játékos, de ugyanakkor kreativitást igénylő feladatokat, megfigyelési szempontokat kapnak a résztvevők, és abból, ahogyan jelen vannak, ahogyan megnyilvánulnak, vagy éppen tartózkodnak, érhető tetten személyiségük. Ha már felismertük elakadásainkat, félelmeinket, gátjainkat, akkor kezdetünk velük valamit. Ezekért a felismerésekért dolgozom. Mondok néhány példát. Azzal mindenki egyetértett, hogy a zene érzelmekközlő hatású. És ha igen, hát kipróbáltuk. Ismeretlen kelta dal szövegét kellett kitalálniuk a résztvevőknek, és nagy élmény volt, nemcsak nekik, de nekem is, az ahogyan rámozdultak, érezték a zenét. Ilyenkor, a mások előtt való megnyilvánulásuk derül ki zárkózottságunk, merevségünk vagy éppen gyermeki nyitottságunk.

– *A neves magyar zenepedagógusban, Kokas Klárában igazi mesteredre találtál. Hogyan történt ez?*

– Zene és mentálhigiéné – ezt a témát választottam egy félévi dolgozatomhoz, és már ott, a zenével való találkozásom legelején belépett a történetbe Kokas Klára, akinek a szavai olyan erővel inspiráltak, hogy egy-egy zenés este bontakozott ki egyetlen mondatából, sőt egy lábjegyzete nyomán, noha Kokas Klárával nem találkoztam személyesen.

Székely Csilla Imola teológiai tanulmányait a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte 2001-ben. Tizenkét éve a Maros megyei Oláhdellő gyülekezetének lelképásztora. Debreceni pasztorálpszichológiai képzése során talált rá a zenével segített mentálhigiénére. Ezen a területen kutatást végzett a Liszt Ferenc Zeneakadémia kecskeméti Kodály-intézetében, és interaktív zenés foglalkozásokat, előadásokat tart különböző csoportoknak. Vallja, hogy a legjobb stratégia az igazán nagy problémák megelőzése – lelkünk harmóniájának keresése, erőforrásaink kimerítése önmagunk megértése, megismerése által.

Az ő lelkesége annyira közel áll a lelkemhez, hogy alternatív zenebefogadási módszerei mélyen belém vésődtek, átfomálták gondolkodásomat a zenepedagógiáról, a gyermeki lélekről, a másik emberre való figyelésről, sőt magáról a pedagógiáról. Kokas Klára inspirációm, elindító volt azon az úton, amelyen saját módszeremre, az interaktív zenés asszociációkra rátaláltam.

– *Édesanya is vagy, így egészen közelről látod a gyermeklélek fejlődési fázisait. Saját lányodnál miként sikerült alkalmazni az előbb említetteket?*

– Kokas Klára lelkesége és a tanítás azt hozták, hogy nyitottabb lettem a gyermeki-tinédzser lélekre, próbálom tetten érni szavaikban, gesztusaikban a motivációt, félelmeiket, egyszerűen csak ott vagyok az istenire való szomjazás miatt – velük és értük. Azt tudom, hogy Kokas Klára közvetve gazdagította az életünket, meghatározta a zenéről való felfogásunkat, zenét hallgatni tanított nem füllel, hanem lélekkel. Sokat énekeltünk, eljátszottuk a Klári néni féle átváltozó táncokat, a zene része lett életünknek úgy is, hogy azóta lányom hegedülni tanul.

– *Miként segíti – vagy gátolja – ezt a fejlődést ma az iskola?*

– Nem segíti. De iskolában is a külső körülmények ellenére lehet jól csinálni, pedagógusfüggő az, ami az osztályban történik. Nem ment fel minket, pedagógusokat a gyerekekre való teljes ráfigyelés, a türelmes kérdezés, az inspiráló és szeretetközlő gesztusok alól az, hogy az iskola merev keretek között mozgó, teljesítményorientált rendszer, vagy az, hogy ez a rendszer számszerű értékelést követel, és nem támogatja a differenciálást, vagy az, hogy nem kíváncsi a gyerekek önálló megnyilatkozásaira, az egyéni tehetségekre. Prioritás kérdése ez, hiszen az iskola van a gyermekért, és nem a gyermek az iskoláért.

– *Véleményed szerint milyen kiegészítő feladatok várnak ma a szülőkre ahhoz, hogy egészséges, szép lelkű gyermekeket neveljenek?*

– Kiegészítő feladatok szülőknek: Jelen lenni. Szeretni. Türellemmel meghallgatni. Kérdezni. Figyelni. Gyermeknek lenni.

– *Az idei karácsony különösen fájdalmas lesz sokak számára a világban.*

Milyen „üzenetet” kürtölnél szét a világban az idei karácsonyon?

– Mit kiáltsak? – kérdezem Ézsaiással. Minden test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé. Fáj az ember a világnak, fáj a világ Istennek. Nem tudunk élni. Pedig Ő azért jött, hogy életünk legyen és bővelkedjünk. Azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elvesztettet. Fáj az Istennek az elveszett. Keresi. Elvesztődik. Elmegy egészen az elveszettségig, hogy találkozzunk. Ebben a fájdalomban nyer létjogosultságot az ünnep, a fény. El tudunk-e különíteni időnkéből, tesszük-e szent idővé azt? – kérdezi tőlünk az ünnep.

Ünnepelni azt jelenti, hogy adok az időmből, adok a lelkemből, adok valami égit. Az ünnep időátmentés. Értelmezzük újra az ünnepet! Magunkat. A mindig többre vágyás kínja ott legbelül az űrt még degeszebbre tömi. Ünnep egy hang a mindenségben. Ünnep az, amikor megszólíthatók vagyunk. A sokak számára különösen fájdalmas karácsony jelenti a megszólíthatóságot, a pengeélű szociális érzékenységet, a sokak idejé fájdalmas karácsonya jelenti a lélek érzékenyítését, jelenti, hogy van feladatunk, kikerülhetetlen a szerepvállalás, miközben a segítség és a „semmit sem adhatok” dilemmájában élünk. Mit kiáltsak? Visszhangozom a pusztába kiáltó szót: készítsétek az Úr útját, készítsétek magatokat! Külsőleg mindig ilyen volt a világ: éhség, háború, betegség, üldözés, szenvedés. Remélhetjük-e, hogy az ember lelkileg a külső körülményekkel dacolva változott, remélhetjük-e, hogy érettebb lett, hogy készen lett? Miközben a készülésbe lassan beleöszül az ember, remélhetjük-e, hogy emberebb lett? Úgy, hogy sorsunk, időnk valamiképpen szétválaszthatatlan maradt tőle, ő a reggeli kávéban a reggel, ő az ég, ő az ünnep. Kiáltom, hogy nagy és kegyelmes az Isten, mellékes kis dolgainkban nagy csodákat tett, hálát adok mindennapi ezernyi kis feltámadásért, a felegyenesítő vezeklésért, azért, hogy a fájdalomnak csak jelene van, hálát adok a jelenlétéért. Ünnepi ebédért, elfáradásokért, a történetemért, egy mozdulatért, ahogy nyújtja a korty bort, benne feloldozásomat, a kenyeret, benne az örökkévalóságot. Ennyit adhatok. Egy köszönetet. Ajándékul. Karácsonyra. Az Istennek.

OSZVÁTH JUDIT

Szórványoktatás-témában szervezett kerekasztal-beszélgetést a KAT

Vonzó életpályamoddellé kell tenni a pedagógusi szakmát

A Kulturális Autonómia Tanács (KAT) Nemzetpolitikai kerekasztal című rendezvénysorozatának második beszélgetését tartották november 20-án a Kolozsvári Állami Magyar Színház stúdiótermében. A rendezvényen négy partnerintézmény – egy egyetem és három, kisebbségi ügyekkel foglalkozó kutatóközpont – által javasolt előadó járta körül a szórványoktatás témáját.

Helyi feltételekhez igazított elemi oktatás

Székely István, a KAT elnöke a kerekasztal célkitűzései kapcsán kiemelte, a rendezvény célja a nemzeti létünk szempontjából fontos kérdések megbeszélése tudományos kutatók, egyetemi oktatók bevonásával. „Meggyőződésünk, hogy az egyes szakpolitikai kérdések megfogalmazásában, a megoldások keresésében a szakemberek bevonása, az állításukra való odafigyelés elengedhetetlen. A beszélgetés kép- és hanganyagát rögzítjük, és mindenki számára hozzáférhetővé tesszük” – hangsúlyozta Székely István. Magyarai Tivadar, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatója, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke kiemelte, fontos feladat a pedagógusképzés minőségének és presztízsének megerősítése: egyéni életpályák szempontjából vonzó életpályamoddellé kell tenni a pedagógusi szakmát. „Ami a gyermekek helyben taníttatásának vagy szórványközpontokban való oktatásának dilemmáját illeti, több erdélyi fórumon is megfogalmazódott, hogy az elemi oktatást mindenképp helyi feltételek biztosításával kell megszervezni, de az általános oktatás esetében is inkább erre kell törekednünk” – emelte ki Magyarai Tivadar. „Kárpátalján az elemi és általános oktatást minden esetben helyben szervezik meg, de tudjuk, hogy kisebb a szórványban élő magyarok száma, mint Erdély esetében” – jegyezte meg Ferenc Viktória, a budapesti Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa. Hozzátette, a diákok és szülők magyar iskolaválasztásának motivációja kapcsán azt tapasztal-

taljuk, hogy egy magyar tannyelvű iskola akkor jelent leginkább vonzó opciót, ha a többségi nyelven oktató intézményhez képest többlet lehetőségeket kínál diákjai számára.

Az oktatási hálózat korrekciója

Kiss Tamás, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatója elmondta, a szórványban sokféle élethelyzettel találkozunk, ezek mindegyikében meg kellene találni az adekvált

„Ami a gyermekek helyben taníttatásának vagy szórványközpontokban való oktatásának dilemmáját illeti, több erdélyi fórumon is megfogalmazódott, hogy az elemi oktatást mindenképp helyi feltételek biztosításával kell megszervezni, de az általános oktatás esetében is inkább erre kell törekednünk.”

oktatási és oktatásszervezési módokat. Ugyanakkor fontos volna egy folyamatos monitorizálási projekt beindítása, amely a szórványban levő oktatási egységek helyzetét és az esetleges szükségleteit is feltárná – ez az oktatási hálózat korrekciója szempontjából elengedhetetlen. Morvai Tünde, az MTA TK Kisebbségkutató Intézet kutatója rámutatott, meghatározó az oktatás minősége. A Felvidéken azok a magyar szülők, akik többségi oktatási intézménybe íratják gyermeküket, főleg azzal érvelnek, hogy a szlovák tannyelvű iskolák magasabb szintű oktatást nyújtanak. Tehát a szülők a kérdést nem elvi szempontokból, hanem elsősorban a gyermekek jövőbeni boldogulásának szempontjából ítélik meg. A KAT Nemzetpolitikai kerekasztal sorozatának következő beszélgetésére január második felében kerül sor.

Jó példák a szórványban – sikeres közösségépítő projektek

Temesváron a magyar szórvány napján tartottak konferenciát, ahol sikeres közösségépítő rendezvényeket, tapasztalatokat mutattak be. A magyar kormány oktatási-nevelési támogatásának szórványközösségek megmaradásában betöltött szerepéről beszélt Burus Siklód Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének, a program romániai lebonyolítójának elnöke, aki hangsúlyozta: az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, a szórvány-megyékben élő szülők sokkal inkább igénybe veszik a támogatást, érdeklődésük konstans a tömbmagyar vidékeken élőkhöz képest. Legtöbb esetben ez a támogatás motiváló tényezőként hat a szórványban élő gyermekek beiskolázásakor, ezért fontos, hogy akár a program működtetésének újragondolásával ezeket a megyéket differenciáltan kezeljék. A megyei oktatási feladatokról szóló bemutatójában Dócsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei szervezetének elnöke elmondta, a szórványoktatásban a legnagyobb ellenséget a távolság jelenti, hiszen a szülők nem akarják gyermeküket több kilométeres ingázásba belekényszeríteni, így sokszor a közelebb eső, román tannyelvű iskolát választják, de ez ugyanakkor a magyar osztályok megszűnését is eredményezi. Szerinte erre megoldást csak az önálló magyar iskola létrehozása jelentene. Kocsis Attila igazgató és Csatlós Zsófia pedagógus a Téglás Gábor Iskolacsoport képviselőjeként elmondta, tanintézményük sokszor a lehetetlent is vállalja a Hunyad megyei szórványban a magyar gyermekek boldogságának eléréséért. „Iskolánk minden olyan kezdeményezésben részt vállal, amely a megmaradásunkat segíti elő. Így volt ez az ügyvezető elnökség Fogadj örökbe egy műemléket! elnevezésű programjával is, amely beindításakor szó szerint felrobbant az intézmény a gyermekek lelkesedésétől” – fogalmaztak.

Hírösszefoglaló

Kolozsváron szervezték meg a Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciáját (TUDEK)

Mit látnak a tizenévesek a tudományokban?

Megelevenedett egy okosház, kiderült, mennyi C-vitamin is van valójában a gyümölcsökben, hogyan látja egy diák a szorongást az iskolában, milyen a diktatúra gyerek szemmel napjaink egyik legsikeresebb kortárs szerzője, Dragomán György regényeiben. További sok tudományos érdekességről beszéltek a gimnazisták – 102 dolgozatban összesen 160-an – a kolozsvári TUDEK-en.

Kisgyerekkorban még annyira természetes, hogy valaki úrrépülőgépet vezetne, vagy a szülők nem túlzott öröme sorra szétszereli a távirányítós autót, az asztali lámpát, esetleg hazaköltöztet tücsköt-bogarat, hogy megfigyelje, lepke lesz-e a gubóból, vagy hogy a levelibéka tényleg jelzi-e az időjárás változásait. A líceumi években a mindennapi életünket megmagyarázó tudományosság másfajta dimenzióba kerülhet: a megfelelő intézményben a megfelelő tanárokkal a diák elindulhat az eredeti ötletek megvalósítását célzó tudományos »pályán«. Erdélyben az idén tucatnyinál több iskolában több mint száz ilyen tanár akadt, akik TUDEK-es mentorai lettek diákjaiknak.

Mert TUDEK-nek lennie kell

A TUDEK a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciájának egyik regionális elődöntője, hasonlókat szerveznek Kárpátalján, Felvidéken és Vajdaságban, valamint természetesen Magyarországon. A szakmai zsűrik által legjobbaknak ítélt dolgozatok és szerzők továbbjutnak a szolnoki Kárpát-medencei döntőre, amelyet 2016 áprilisában szerveznek. A TUDOK főszervezője a budapesti székhelyű Kutató Diákok Országos Szövetsége, kezdeményezője dr. Csermely Péter, a Semmelweis-egyetem professzora. A konferencia a magyar nyelven tanuló diákok önálló kutatási eredményeit hivatott bemutatni, jellegzetessége, hogy abban csak saját, kizárólag tudományos kutatásról szóló munkával lehet részt venni. Az erdélyi konferenciát

minden évben más településen szervezik, Kolozsváron az ideivel együtt háromszor járt, 2007-ben a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, 2011-ben az Apáczai Csere János Elméleti Liceumban, amelynek az idén váratlanul kellett az utolsó percben beugrania szervezőként.

Szakmai színvonal, igényesség

„Ez annyiban tette nehezebbé a feladatunkat, hogy körülményesebb volt előteremteni a pénzforrásokat. Hasonló helyzetben pályázni szoktunk a konferencia költségeinek fedezésére, ám azt időben kell megtenni, így az idén ez elmaradt” – mondta a szerve-

talmi, formai követelmények alapján döntenek.

Vörös Alpár, az Apáczai-líceum igazgatója természetesnek találja, hogy későn is elvállalják a szervezést. – Iskolánk azért vállalta ennek a konferenciának a megszervezését, mert több mint egy évtized alatt jutott el a rendezvény egy nagyon komoly státusra, értem ezalatt a szakmai színvonalat, a bemutatott dolgozatok igényességét, a minisztériumi elismerést és főleg anyagi támogatást. Amennyiben idén kimaradt volna a konferencia megszervezése, ebből nagyon sokat veszíthettünk volna mindannyian, akik rendszeresen készítünk fel diákokat. Másrészt tanári karunk tapasztalata a TUDEK szervezésében, az arra való felkészítésben feljogosított arra, hogy tudjuk: képesek vagyunk ilyen rövid idő alatt is színvonalas konferenciát szervezni. Ezt erősítette az a hitem is, hogy idén Kolozsváron könnyebben megteremthető a megfelelő anyagi háttér is, amiben nem kellett csalódnom, hiszen nagyon gyorsan mellénk állt a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet, a Kolozs Megyei Tanács és Magyarország kolozsvári főkonzulátusa – nyilatkozta Vörös Alpár.

Fontos a kutatás eredetisége

A TUDEK-et 2002-ben, két évvel az első TUDOK után szervezték meg először. 2007-ben a bukaresti tanügyminisztérium által elismert, 2008-ban már támogatott verseny lett. Díjazottai előnyt élveznek a felvételi eljárás során a Sapientia EMTE kolozsvári karán és a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen. Az idei TUDEK résztvevői többek között Nagyenyedről, Erdőfűléről, Nagybacsból, Marosvásárhelyről, Gyergyócsomafalváról, Zaboláról, Csíkszeredából, Margittáról, Nagyváradról érkeztek Erdély legrangosabb középiskoláinak képviselőitében.

„A líceumi években a mindennapi életünket megmagyarázó tudományosság másfajta dimenzióba kerülhet: a megfelelő intézményben megfelelő tanárokkal a diák elindulhat az eredeti ötletek megvalósítását célzó tudományos »pályán«. Erdélyben az idén tucatnyinál több iskolában több mint száz ilyen tanár akadt, akik TUDEK-es mentorai lettek diákjaiknak.”

zőcsapat egyik tagja, Fehér Judit biológiai tanár, majd ismertette a szervezéssel járó néhány további feladatot. Fel kell kérni a zsűrit, az előzetesen kért kivonatokat alapján szelektálni kell a dolgozatokat, meg kell alkotni a szakosztályokat és szabadidős programot szervezni a diákoknak – fejtette ki a szervező. Mint kiderült, a konferencia előtt a jelentkezések elfogadásáról tar-

Összetett feladat egy diák számára a TUDEK-en részt venni. Már a selejtező konferenciák alkalmával az előadások értékelésekor a kutatás eredetisége, a kutatási munka minősége, a szakmai kompetencia és háttérismeret, a kutatás strukturáltsága és logikai kapcsolatai mellett az előadásmódot, a vitában való helytállást, a bemutatás formai követelményeinek teljesítését, a szakmai tájékozottságot is figyelembe veszik. Miért vonzódnak mégis a diákok ehhez a pluszfeladathoz? – kérdeztük Fehér Juditot.

– A diákok ismerik a TUDEK-et, tudnak róla. Általa megtanulják, mit jelent a tudományos kutatás, hogyan kell egy dolgozatot elkészíteni, bemutatni, kipróbálhatják magukat. 11–12. osztályban tudatos a témaválasztás, tizedikben kevésbé, a diákok abban a korban még inkább csak szeretnének belekóstolni, de még nincs ötletük, próbálkoznak környezettudományokkal, fizikával, informatikával, de következő évben váltanak, nem tudják még, milyen szakterület felé forduljanak. A konferencián való részvétel egyéni munkát feltételez, egyéni gondolkodásmód alapján jönnek a gyerekek az ötletekkel. Tanárként esetleg témát ajánlunk, irányítjuk őket, szakmai tanácsokat adunk, az egyetemmel megbeszéljük a segítség módját – mondja a biológia-tanár, és kiderül, a kolozsvári diákok nagy előnye: az egyetemeken támogatásra lelnek, sok esetben biztosítják számukra a kísérletekhez, kutatásokhoz szükséges eszközöket.

Valami van a levegőben

Az erdélyi konferencián az idén kilenc szakosztályba rangsorolták a dolgozatokat. A biológia, néprajz, környezet-tudományi, fizika-kémia, informatika és matematika, pszichológia, történelem, irodalom és művelődéstörténet, szociológia-közgazdaságtan szekciók résztvevőinek mintegy negyede továbbjut a TUDOK-ra.

Fehér Juditnak több diákja is nyert az idei TUDEK-en. Van olyan kutatás, amelyet még a nyáron elkezdtek, de olyan is, amit csak szeptemberben. Nem ritka az interdiszciplináris téma, illet például Bárdos László fizikatanárral együtt „mentoráltak”, aki viszont Gevöld Júlia informatikatanárral egy másik dolgozatot is közösen gondozott. Interdiszciplináris a

környezettudomány szekció legjobb dolgozata is, *A zaj birodalmában* című.

– Arra voltak kíváncsiak a témakutató diákok, hogy milyen zajos egy napjuk kezdve reggel az iskolába indulásig, az utcán, a buszon, a tanórákon, a szünetekben, egészen amíg

amikor arról kérdezem, egy tanárnak miért jó TUDEK-re „vinni” a diákját.

Ilyen öröm a Deritei Dávid sikertörténete, amiről Vörös Alpár mesél. – Deritei Dávid 2007-ben és 2008-ban vett részt TUDEK-en, díjazottként továbbjutott a TUDOK-ra is, így kerül

• **Jó kilátások.** Több mint száz tudományos dolgozatot mutattak be a gimnazisták

hazaérkeznek. Az iskola zajosabbnak bizonyult, mint várták. Azt is kutatták, hogyan hat a zaj az egészségre; kérdőívek alapján kiválasztott célszemélyek vérnyomását, pulzusát mérték. Egy másik nyertes dolgozat a *Valami van a levegőben* című. A légfrissítőkben leggyakrabban használt illóolajok fertőtlenítő hatását mérték. Az osztály légkörében elhelyezett 6 literes zárt dobozban figyelték meg, hogy fenyő-, levendula- és eukaliptusz-illóolajok hatására hogyan pusztulnak a baktériumok, gombák. A jövőben a kísérletet nagyobb térre szeretnék kiterjeszteni. Ez egyébként jellemző, ha eredményes a kutatás, hogy a diákok továbbvizsgálják, bővítik a témájukat évről évre. Volt olyan diákom, aki 2-3 évig ugyanazzal a témával foglalkozott. Nagyon jó alap ez a munka a későbbi tudományos életpályához. Érdekes a gyerekekkel foglalkozni, más, mint az osztályban. Öröm látni, a semmiből hogyan jutnak el tudományos eredményhez, örülni a sikerüknek – mondja Fehér Judit,

tünk közel tanár és diák, és hosszas beszélgetéseink végül meggyőzték arról, hogy a fizikusi pályát válassza. Ő nem tartozott az éltanulók sorába, azonban rendkívül tehetséges, sokoldalú érdeklődésű, minden iránt nyitott és nagy munkabírási fiatalember. Tulajdonképpen még elsőéves korában sem döntötte el véglegesen, hogy színész vagy fizikus szeretne lenni, ekkor majdnem kibukott a fizika karról, később a mesteri képzésen már a fakultás egyik legjobb diákjává fejlődött. Idén pedig, november 24-én tüntette ki az Országos Diákköri Tudományos Tanács a Magyar Tudományos Akadémia termében Pro Scientia aranyéremmel egyedüli, határon túli fiatal kutatóként. Kutatói munkája mellett egy multinacionális cég jól fizetett alkalmazottja is.

KEREKES EDIT

Beszélgetés Stanislav Emma 92 éves gyergyószárhegyi tanítónővel

Éreznie kell a gyermeknek a biztonságot

A gyergyószárhegyi Stanislav Emma talán egyike a legkorosabb pedagógusoknak, akik még mindig nyomon követik a folyton változó tanügyi rendszert, és hangot is adnak véleményüknek. A 92 éves tanítónőt még Csíksomlyón a Szent Erzsébet Tanítóképzőben apácák formálták pedagógussá, pályáját a Bánságban kezdte, aztán csángó gyerekeket tanított román nyelven a betűvetésre, végül szülőfaluja nebulóit oktatta generációkon át. Az a fajta pedagógus, aki számára nyugdíjazásával sem ért véget a tanítás, név szerint emlékszük visszamenőleg minden tanítványára, és ma is szívesen segítene a románfeladatok megoldásában, ha segítséget kérne tőle egy kisdíák.

„A román nyelv oktatásában kifogásolja, hogy egyik óráról a másikra akár 40-50 idegen szavat is meg kell tanulniuk a gyerekeknek. »Mi értelme van ennek, ha azt az idegen szót nem ágyazták mondatba, és nem használat közben tanítják meg?« – méltatlankodott.”

Thalész tétele és a szigorú apácák
Gyergyószárhegy központjához közeli falurészen, a Lázár-kastély szomszédságában, csendes kis utcában lakik a rangidős tanítónő, és bár egyedül él, sosem magányos, hiszen folyton érkezik hozzá valaki vagy a rokonságából, a szomszédságból, vagy régi kollégái közül. Oláh Emma nénit – mert a faluban még mindig a lánykori nevével emlegetik az emberek – mindenki szereti, mert mindenkire van kedves szava, és amikor mesélni kezd a régmúlt időről, egyszerűen elragadó. Ha pedig netán mégis egyedül maradna néhány órára, akkor a jó Isten van vele, hozzá fohászkodik. Hiszen hitét sosem tagadta meg,

a kommunizmus legsötétebb éveiben is templomba járt, és noha az akkori rezsim tiltotta a vallásos nevelést, ő sosem akadályozta, hogy diákjai hittanóra járjanak. „Ott rosszat nem tanultak, s noha azt követelték tőlünk, hogy a pionírfoglalkozásokat olyan időpontra tegyük, amikor a hittanóra van, megtartottam máskor, a tevékenységi naplóba pedig beírtam a hittanóra időpontjára” – mondta Emma néni nevetve az aprócska „csalafintaságon”, amivel sikerült kijátszania a kommunista rezsim vallásellenességét. Azt is elmondta, hogy volt időszak, amikor nagyobb ünnepeken Gyergyószentmiklóstra ment az örmény templomba szentmisét hallgatni, nehogy szülőfalujában meglássa „valami besúgó”, és a munkahelyébe kerüljön a vallásossága. „Volt olyan, akit kirúgtak, mert megtudták, templomba jár, de én megúsztam. Arra is volt példa, hogy az egyik tanfelügyelő megrovásban részesített, mert »maradi elveket vallok«, egyik-másikkal viszont rendszeresen az örmény templom ajtajában találkoztam: ő jött az egyik miséről, és pedig épp mentem a másikra. Köszöntünk egymásnak, és cinkosan összemossolyogtunk” – nevetgált Emma néni. Vallásossága nem véletlen, hiszen sokgyermekes, vallásos családba született 1946-ban Csíksomlyón, a Szent Erzsébet Tanítóképzőben végezte az iskolát. Mint mondta, szigorú apácák nevelték tanítónővé, és noha voltak „világi tanáraik” is, ugyanolyan szigorúak voltak, mint egyházi nevelőik. „Thalész tételét még most is tudom, mert rossz jegyet kaptam matematikából, s melléje még fel kellett mondani következő órán a tételt” – fejtette ki nem titkolva, hogy már három jó jegye lévén matematikából, arra számított, hogy „világi tanítója” ügysem fogja feleltetni, emiatt nem készült az órára.

Aprócska tanítónő és a makarenkói pedagógia

A képző elvégzése után a Bánságban kapott munkahelyet, vegyes tannyelvű iskolában tanított magyar gyermekeket. „Egy ideig tanítóként dolgoztam,

aztán az igazgató felkért, hogy tanítsak magyar irodalmat a felső tagozato-

„Makarenkó – aki pedagógiai elvein alapszik a tanügyi rendszer, a mostani is – azt mondta: egyik kezében az alma, a másikban a pálca, vagyis egyaránt kell osztani az elismerést, de a büntetést is – vélekedett Emma néni, aki szerint az aktuális tanügyi rendszer egyik hibája, hogy a pedagógus kezéből kivették a pálcát, holott csak dicsérettel nem lehet nevelni.”

soknak, mert nem volt magyartanár. Elvállaltam, de félttem a gyermekektől, mert mind magasabbak voltak nálam, ezért szigorú voltam hozzájuk” – mesélte. Elmondta, hogy olykor a térkép-mutató pálca is előkerült, és kapott is belőle, aki megérdemelte, viszont sosem osztogatta a „tenyerest” igazságtalanul, mindig tudták a diákjai, miért fenyegette őket. „Makarenkó – aki pedagógiai elvein alapszik a tanügyi rendszer, a mostani is – azt mondta: egyik kezében az alma, a másikban a pálca, vagyis egyaránt kell osztani az elismerést, de a büntetést is egy pedagógusnak” – vélekedett Emma néni, aki szerint az aktuális tanügyi rendszer egyik legnagyobb hibája, hogy a pedagógus kezéből kivették a pálcát, holott csak dicsérettel nem lehet nevelni. Módszere azonban a bánsági, nála jó fejfel magasabb gyermekeknél bevált, hiszen mint mesélte, mindig várták az állomáson az aprócska magyartanár nénit, amikor a vakációról visszatért szolgálati helyére, hogy segíthessenek a csomagjai cipelésében. Emma néni bánsági korszakának volt még egy jelentős hozadéka, itt tanult meg románul, hiszen a vegyes

nemzetiségű településen boldogulnia kellett, de szívesen csevegett a román kollégáival is szünetekben a tanáriban. „Muszáj volt románul beszélni, ha nem akartam úgy ülni, mint egy kuka a tanáriban” – szögezte le Emma néni.

Betűvetés románul csángó gyermekeknek

A Bánságból aztán egészségi okok miatt rövid ideig Gyergyóalfaluban, majd szülőfalujában tanított, ebben az időszakban ismerkedett meg férjével, akivel Onești-en éltek néhány évig. „Egy Onești melletti kis csángó településen kaptam munkát, románul kellett tanítanom a betűvetést csángó gyermekeknek” – közölte Emma néni, akit kedves emlékek fűznek ehhez a településhez, ahová ingázott a város-

hazakiváncozott. Viszont szülőfalujába jutni sem volt egyszerű ebben az időszakban, hiszen a „tituláris posztok” mind foglaltak voltak, ám ekkor jött jól férje román származása és főleg a tanügyminisztériumig nyúló rokoni kapcsolatai. „Nem titok, sógornőm rokonának közbenjárása által sikerült ismét munkát találnom szülőfalumban” – tette hozzá a tanító néni elmondva, hogy voltak néhányan a faluban, akik emiatt sokáig nehezteltek rá.

Mindig mondatba kell ágyazni az idegen szót

Noha szülőfalujában már magyarul taníthatott, mégis szembesülnie kellett a múlt rendszerbeli igazgatók faramuci intézkedéseivel, például az első osztályát nem taníthatta másodikban is, mert román ajkú tanítónő érkezett a faluba, és „felsőbb utasításra” át kellett adnia az osztályát. Cserében akkori igazgatója azzal kedveskedett neki, hogy „kimondottan első osztályosok oktatására megfelelő az egyénisége”. Emma néni viszont nem csüggedt, kezdte előlről a betűvetést az új elsőseivel, és arra koncentrált – mint mindig is tanítói pályafutása során –, hogy a gyengébb tanulási adottságokkal rendelkező nebulóit is megtanítsa írni-olvasni első osztály végére. „Mire felocsúdtam, olyan hírem lett a faluban, hogy az iskolaigazgató, a körorvos és az összes intézmény- és vállalatvezető hozzám íratta gyermekét” – húzta ki magát büszkén Emma néni. Közben elmondta, hogy a pályája kezdetén egy egész évet szántak a betűk megtanulására, az írás-olvasás készségének elsajátítására, számolni pedig csak húszig tanultak a gyermekek. „Volt idő begyakorolni mindent, és a differenciált oktatást szorgalmazták” – magyarázta. Kifejtette, hogy a differenciált oktatás lényege az volt, hogy a gyerek képességeit figyelembe véve az adottságaiknak megfelelő ütemben haladva tanulták meg a tananyagot, és a tanító belátására bízta, milyen léptékben haladjanak a tananyaggal. „Aztán jött a reform, amikor kijelentették, hogy buta gyermek nincs, csak buta tanító, buktatni nem szabad, és megszüntették a differenciált oktatást” – részletezte a tanítónő. Ezzel egyidejűleg azt is meghatározták, hogy az írás-olvasás tudományát két évharmad alatt meg kell tanítani a gyermekeknek, jött a halmazelmélet és a százig való összeadás-kivonás. Ráadásul a

román nyelv oktatása, amely során egyre inkább úgy tekintették a magyar gyermekeket, mintha anyanyelvi szinten ismernék a számukra ismeretlen nyelvet. „Mindig is az alaposság híve voltam, mindig is arra törekedtem, hogy inkább kisebb lépésekkel, de maradandóan tanulják meg a gyermekek a tananyagot” – mondta Emma néni elárulva azt is, hogy ő biza minden tanítványa kezét megfogta, amikor egy-

• Stanislav Emma: „Most is szívesen segítenék bármelyik kisdiaáknak.”

egy új betűt gömbölyítettek, mert „a gyermeknek éreznie kell a biztonságot, amit ebben az esetben a tanító keze nyújt”. A román nyelv oktatásában kifogásolja, hogy egyik óráról a másikra akár 40-50 idegen szavat is meg kell tanulniuk a gyerekeknek. „Mi értelme van ennek, ha azt az idegen szót nem ágyazzák mondatba, és nem használat közben tanítják meg?” – méltatlankodott a tanító néni. Elmondta, nyugdíjas korában is rengeteg gyerek tért be hozzá füzetrel a hónap alatt, hogy segítsen a románleckében, de ő mindig mondatba foglalva tanította meg az új szavakat. Kifogásolta még, hogy továbbra sem gyermekközpontú az oktatás, úgy véli, hogy a sok reformmal „még olyan se lett, mint amilyen volt” az oktatás, és nehezményezi, hogy a gyakorlati készségek helyett továbbra is a lexikális tudás gyarapítására koncentrálnak.

Arra a kérdésünkre, hogy mit tenne, ha most toppanna be hirtelen egy kisdiaák a segítségét kérve, a világ legtermészetesebb hangján válaszolta: „segítenék, az nem vitás!”

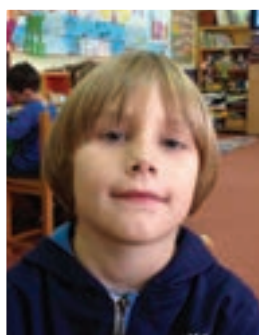
JÁNOSSY ALÍZ

„A differenciált oktatás lényege az volt, hogy a gyerek képességeit figyelembe véve az adottságaiknak megfelelő ütemben haladva tanulták meg a tananyagot, és a tanító belátására bízta, milyen léptékben haladjanak a tananyaggal.”

ról. Elmondta, tanítványai nem tudtak románul, hiszen családon belül mindig magyarul beszéltek, emiatt iskolán kívül, illetve a szünetekben ő is magyarul beszélt a diákjaival, noha a tanítás román nyelven zajlott. Azonban ez sem mehetett sokáig, mert az iskola igazgatója megszólította a magyarul beszélő tanítónőt, hogy szünetekben is csak románul kommunikáljon diákjaival. Az emlékektől kissé elkomorult mindig vidám, derűs tekintete, melyet sóhajtott, és azt mondta: „nem tetszett, hogy megszólított, de abban a korszakban nem lehetett szembesülni a rendszerrel, az igazgató utasításainak alá kellett vetnem magam, ha nem akartam egyéb kellemetlen következményekre számítani.” A román nyelvű tanítóskodásának a csángó faluban férje halála vetett véget, egyedül maradván már nem érezte jól magát, és

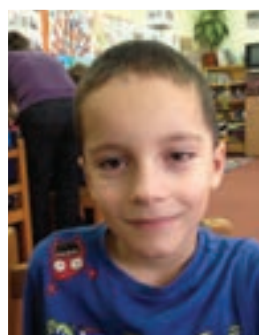
„Mondani is lehet a kívánságot, mert hallgatózik az Angyal”

A sepsiszentgyörgyi Váradi József-iskola előkészítő kisdiákjait kérdeztük a Mikulás- és Angyal-várásról. Bedő Magdolna és Koncz Árpád tanító osztályában lelkesen készítettek adventi koszorút, tanultak karácsonyi dalokat, készültek az ünnepre, a vakációra.

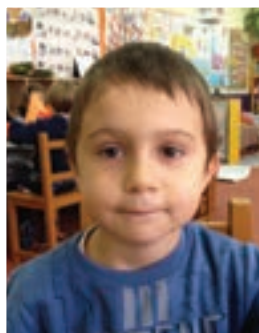
Jó volt, amikor jött az Angyal, behozta a karácsonyfát, bár én nem láttam, mert éppen templomban voltunk, s mire hazajöttünk, már ott volt. Kaptam távirányítós autót, egy mágneses valamit, egy autószállító kocsit, a többire nem emlékszem. Rajzoltam idén is levelet, kitettem az ablakba, és el is vitte.

Bartha Martin Áron

Örülök mindig, ha jön az Angyal, és a Mikulás. Tűzoltó legót, rendőr-legót, Lamborghinit, kockakocsit szeretnék. Szeretek legózni, a testvéremmel szoktunk játszani. Találkoztam tavaly a Mikulással, megkínáltuk süttel, aztán hoztunk neki vizet, leültettük a kanapéra, ott kipihenhettem magát, s aztán elment. Nagyon el volt fáradva, pedig rénszánnal közlekedik.

Asztalos Örs

Kaptam egy legókamiont, mikor a templomból hazajöttünk, s versenyautókat. Én Kökösen lakom, de soha nem láttam sem az Angyalt, sem a Mikulást. A Mikulás letette az ajándékokat a csempére, jó vastag ceruzákat hozott, de aztán, amikor megszületett Orsi, elvesztek. Orsi is már nagy, volt születésnapja. Nem muszáj írni levelet, mondani is lehet, mert hallgatóznak. Gondolni is lehet, de az nem biztos.

Hidi Csongor Zsolt

Nagyon várom a Mikulást, már az Angyalkának is megírtam a levelet. Kértem gyémántot, miás blúzt, koronát, fizetős játékot. Nem tudom, elhozza-e, mert a tavaly sem tudott mindent elhozni. Sok gyereknek kell ajándékot vinnie. Tavaly Mikuláskor kivettem a zoknikat, aztán egyszer láttuk, hogy van valami a cipőben és még a zokniban is. Édesség és gyümölcs volt.

Bogyó Beáta

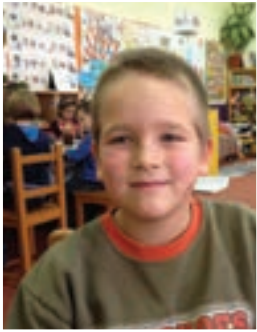
Az iskolában a díszteremben készítettünk adventi koszorút. Négy gyertyát tettünk rá, három rózsaszínt és egy lilát. Ajtódísz is készítettünk, azt majd kitesszük, amikor közeledik a karácsony. Írtam levelet is, tiszta legó van benne. Olyan legó is van, hogy távirányítós. Ott volt tavaly a tatám, a másik tatám, a mamám, és Anna, a testvérem, aki kicsicsoportos vagy közép. Néha autóval jövünk iskolába, mikor gyalog megyünk, akkor mindig veszünk vaníliás leveles sütit.

Gál Gergő

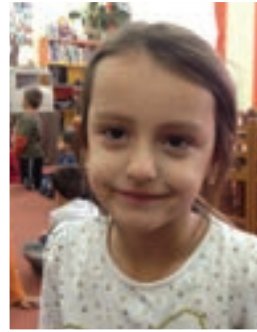
Sokszor járok sakkozni, már nagyon sakkozok. Szerintem ezért megdicsér a Mikulás és az Angyal. A Mikulások édességeket hoznak, amit imádom, az angyal a kedvenc játékaimat. Imádom őket. Jó lesz nekem az Angyalkám. Az óvodába eljött a Mikulás, és beszélgetett velünk. Csengiekhez is jött egy Mikulás, csak az nem beszélt, de én kaptam tőle két magyar kártyát, az egyik fekete-fehér volt, a másik zöld. Egyik nap megírom a levelet, másik nap már meghezza.

Benedek Dávid

Nagyon szeretem, mikor jön a Mikulás és az Angyal, úgy készülök, hogy nagyon várom. Anyáék pedig úgy készülnek, hogy takarítanak. Anya süt mézeskalácsot. Az Angyaltól gőzmozdonyt kértem. Tavaly nem azt hozta, amit akartam, versenypályát hozott, azóta sem tudjuk működtetni, nem megy. Testvérem kapott egy kocsis társast, és alig akarta megengedni, hogy játsszak.

Finta Tihamér

Nem emlékszem, mit hozott tavaly az Angyal, és már azt is elfelejtettem, hogy mit írtam a levélbe. A Mikulást láttam otthon és az óvodában. Jó volt, piros ruhás. Nem féltem tőle. Apa fenn nézte a rajzfilmet, mire lejött, már elment a Mikulás. Pedig még az óvodástársamnak is hozott ajándékot, de apa nem látta.

Asztalos Jázmin

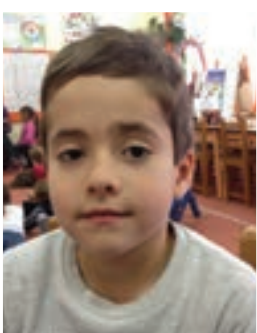
Játék kiskutyát szeretnék. Nem tudom, hogy jó kislány voltam-e, mert még nem kérdeztem anyáéktól. Adventkor meggyújtjuk a gyertyát, aztán amikor az utolsót is meggyújtjuk, jön az Angyal. Én nem láttam, mert épp mamáéknál voltunk, jöttek a vendégek. A tévé mellé letette az ajándékokat, de még az emeleten is hagyott, és a karácsonyfa alatt is.

Szikszai Petra Panna

Nálunk volt a dédim, segítette főzni, én is segítettem, és egyszer besurrant az Angyal. Az anyukám rendelőjébe is ellátogatott a Mikulás, mert fájt a háta a sok cipeléstől. Az anyukám asszisztensnő. Nem hagyott nekik ajándékot, mert csak a gyerekeknek szokott. Az Angyal akkor érkezett, amikor sétálni voltunk a városban, de láttuk, amikor kisurrant. Ott hagyta az ajándékokat az ajtó mögött.

Fazekas Bernadett

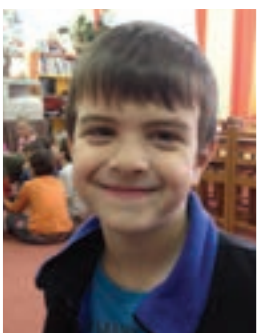
Várom nagyon az ünnepeket. A Mikulásnál én izgultam a legjobban, le akartam menni, hogy megnézzem, ott vannak-e az ajándékok a fotel mögött. Lelestem a lépcsőn, nem láttam semmit, aztán gondoltam, lemegyek, s hát ott voltak az ajándékok a tiszta szízmákba. Az Angyal meg épp akkor jött, amikor templomban voltunk.

Demjén Tamás

Jól vagyunk a Mikulással. Tavaly ott volt nálunk a barátom, Katiék Gelencéről, Gabiék, s egyszer belépett az ajtón a Mikulás. Én úgy ugrándoztam. Szoktunk neki készíteni ajándékot, adunk sütit és tejet. Öreg volt, fehér szakállú. Láttam, amikor a szánnal repült. Hozott puskát, a golyók odatapadnak az ablakhoz. De nemcsak a Mikulástól kaptam ajándékot, hanem Zsombitól is. És voltunk gokartozni, versenyeztem, és egyszer úgy beindultam, hogy kiestem, de nem történt semmi, mert volt rajtam sisak.

Bedő Gergő

Beültünk az autóba, s én vártam gyorsan az Angyalt, néztem, hol van a boldog karácsonyfa, de nem volt sehol, se játék, se ajándék. Aztán mondták anyáék, hogy kell várni, akkor leültem, ettem és vártam. Egyszer aztán már volt egy nadrág és blúz. Amikor hazamentünk, otthon sokkal több ajándék volt, sok játék, én már a sötétben is láttam, és amikor felkapcsoltuk a vilanyt, ott voltak. Apa azt mondta,

nem voltak ott, pedig én láttam. Kibontottam az egyik dobozt, és találtam benne egy tablettet. Anyáék azt mondták, ne kérjek táblagépet, nem írtam meg, de kívántam és elhozta.

Rácz Berecz Máttyás

Anya meggyújtja a gyertyát, aztán elmegyünk sétálni, mire hazaérünk, jön a Mikulás. És mindenki megkapja az édességet. Én még csak képről láttam a Mikulást. Mikor jön az Angyalka, anya süt kalácsot, kekszet és bundás kenyeret. Legtöbbször az Angyalka kihúzza az asztalt, és tesz rá angyalkás cukorkát.

Korodi Kriszta

SZÖVEG ÉS FOTÓK: BÍRÓ BLANKA

Interjú Makkai Kinga marosvásárhelyi gyermekirodalom-szakértővel

Milyen könyvet olvasson a gyerek?

December az ünnepi készülődések mellett az ajándékok kiválasztásáról is szól. De milyen a jó olvasmány, honnan állapíthatjuk meg egy könyvről, hogy az minőségi, és érdemes pénzt adni érte? Illetve hogyan válasszunk könyvet, hogyan neveljük rá gyerekeinket a rendszeres olvasásra – ezekről a kérdésekről Makkai Kinga marosvásárhelyi pedagógussal, a kortárs gyermekirodalom szakértőjével beszélgettünk.

– Miből tudhatja a szülő, hogy melyik a jó meséskönyv, most, amikor számos bővli, helyesírási és fogalmazási hibákkal tele könyv is kapható a könyvesboltok polcain?

• **Makkai Kinga:** „Az olvasóvá válás folyamatában szüksége van a gyerekek a mesehallgatói attitűdre.”

– Ha például háztartási gépet veszünk, a márkára figyelünk. A gyerekkönyvek-nél ez általában a szerző és az illusztrátor neve, valamint a kiadóé, amely gondozta, megjelentette azt a könyvet. Az utóbbi 10-20 évben a gyerekkönyvet nemcsak a szöveg, a tartalom teszi értékessé, hanem nagymértékben az illusztrátor is hozzájárul ehhez: együtt alkotnak a szerzővel, együtt hoznak létre művészi alkotást. Ez közös munka. Tehát a szerzőn, illusztrátoron kívül a harmadik nagyon fontos tényező e tekintetben a kiadó. 2000 óta megsaporodtak azok a gyerekkönyvkiadók Magyarországon, amelyek minőségi gyerekkönyveket adnak ki. Felsorakoztattak egy olyan szerzőgárdát, olyan illusztrátorokat nyertek

meg maguknak, akik számos irodalmi díjat vagy rangos képzőművészeti díjat nyertek. Ez nagyon fontos szempont. A kiadó mellett még más dolgokról is jó tájékozódnia a szülőnek. Hogyha például már nagyobbak a gyerekek, és mondjuk ifjúsági regényt, meseregényt szeretne vásárolni, akkor jó tudni, hogy van egy rangos, nemzetközi gyermekirodalmi díj, az Andersen-díj. Megnézheti esetleg a könyv hátán, hogy milyen díjakat nyert az illető könyv, vagy miért fordítják le magyarra. Például az utóbbi időben a Kolibri, a Móra, a Pagony és a Magvető is olyan gyerekkönyveket fordít le, amelynek szerzője valamely rangos gyermekirodalmi díj nyertese.

– A klasszikus mesékről mostanában azt mondják a szakemberek, hogy nem ajánlottak a kisgyerekek számára, mert túl ijesztőek, horrorisztikusak. Mi erről a véleménye?

– Mi, szakemberek azt szoktuk mondani, hogy valóban. A népmesék ugyanis nagyon régen keletkeztek, és ez a műfaj eredetileg nem gyermekeknek szánt műfaj volt. Tehát a mese – lehet, hogy illúzióromboló lesznek, felnőtteknek szólt. Például az a meseanyag, amit a Grimm fivérek összegyűjtöttek az 1810-es években, középkori történeteket tartalmaz. Ezek akkor még szájról szájra terjedtek, és éltek a köztudatban. Mivel a népmesék inkább felnőtteknek szólnak, ezért csak 5 éves kor után szoktuk ajánlani, hiszen valóban sok bennük az agresszivitás, durvaság, és kiskorban a gyerekek még nem tudnak megbirkózni ezzel. De azért nem szabad ezeket a történeteket kihagyni: körülbelül 5-6 éves kortól második osztályig lehet megosztani a gyerekekkel. Azért arra nagyon figyeljünk, hogy milyen fordításban hallják-olvassák a gyerekek: a legjobbak a Benedek Elek, Arany László, Illyés Gyula fordításai.

– És milyen meséket ajánlana például óvodáskorban?

– Megvan minden korosztály esetében az ajánlott olvasmány. Például óvodáskorban a formulamese, a láncmese való a gyerekeknek vagy azok a novellamesék, amelyek testrészekről szólnak. Nagyon ajánlom minden szülőnek Bajzáth Mária *Népmesekincstárát*, mert ő pszichológiai szempontokat figyelembe véve állította össze a gyűjteményt. Eddig két kötete jelent meg, a nullától a 4 éves korig, a 6-tól 8 éves korig, és tavaszra várjuk a kisiskolásoknak szánt kötetet is.

„A legjobb lenne, ha könyv nélkül mesélnénk, de persze akad, aki nem tud, és ilyenkor jönnek segítségül a könyvek. A jó illusztráció fontos, mert az egyfajta értelmezése is a szövegnek, ugyanakkor ad egy plusztérteket. A gyerek elképzelhet valami mást persze, de a képnézegetés hozzátartozik a vizuális neveléshez.”

– Kanyarodjunk vissza a kép és szöveg viszonyához, amit már említett. Mit gondol, milyen legyen az egyensúly a kép és a szöveg között?

– Az olvasóvá válás folyamatában, vagy a mesehallgatáskor is szüksége van a gyerekeknek egy mesehallgatói attitűdre, és ezt formálni kell. Nagyon sok szülő mondja, hogy nem hallgatja a mesét a gyereke. Én azt szoktam mondani, hogy ennek lépései vannak. Például egyéves kortól egészen hároméves korig a leporelló, a lapozó, a mondókás könyv való a gyerekeknek. És amikor a kicsi a könyvvel találkozik, akkor valóban az illusztráció, a képi világ kerül előtérbe. Amikor megtanul lapozni, az anyja az

ölebe ülteti, mondja a mondókát, a gyerekek pedig a képet nézi. Ez az időszak eltart egészen kisóvodáskor végéig, utána már, ha fokozatosság elvét betartottuk, egy 4-5 éves gyerek kép nélkül is képes meghallgatni a mesét. De azért a kép-olvasáson keresztül jutunk el a mesehallgatásig. A legjobb lenne, ha könyv nélkül mesélnénk, de persze akad, aki nem tud, és ilyenkor jönnek segítségül a könyvek. A jó illusztráció nagyon fontos, mert az egyfajta értelmezése is a szövegnek, ugyanakkor ad egy pluszértéket is. A gyerek elképzeli valami mást persze, de a képnézegetés hozzá tartozik a vizuális neveléshez.

– Mit gondol, csökken általában az olvasási kedv óvodáskor után, amikor a gyerek már önállósul, és gyakran ül számítógép vagy tévé elé?

– Itt óriási a felelőssége a tanítónak, a pedagógusnak, de a szülőnek is. Például születésnapra, karácsonyra ajándékozon könyvet a gyerekeknek. Ha a kicsi azt látja, hogy otthon értékek tekintik a könyvet, ha látja a szülőt olvasni, akkor ez nagyon segít abban, hogy ne távolodjon el az olvasástól. Elemi osztályokban általában sokat olvasnak a gyerekek, talán egy kicsit később kezdődik a baj, ötödiktől, amikor kötelező házi olvasmányok bukkannak fel az életükben. Azt is elmondanám, hogy a pedagógusok kevéssé ismerik a kortárs írókat. Beszélünk a finn csodáról, hogy miért van az, hogy a finnországi, az északi, skandináv országokban élő gyerekek az olvasásfelmérő tesztekben mindig első helyen szerepelnek. Azért, mert ott az olvasókönyvek tele vannak kortárs szövegekkel, és a gyerekek nem kell megbirkóznia a százéves nyelvállapottal: a számára érthető szövegek azt a világot mutatják be, amely körülveszi. Így könnyebben megy az olvasás, ha kortárs műveken keresztül szoktatják hozzá a gyereket az irodalomhoz. Talán ez jó példa lehetne számunkra is. Fontos, hogy a pedagógus ismerje a kortárs műveket. Nem azért mondom, hogy eldöntsem, hogy melyik jobb, a klasszikus vagy a kortárs, de hiszem azt, hogy a kortárs műveken keresztül tudja majd megérteni a klasszikusokat is.

– Ilyen szempontból mi az ideális, ki válasszon könyvet? A szülő vagy a pedagógus, vagy jó, ha együtt választják ki?

– Az lenne az ideális, hogy közösen. Mert a szülő a legjobbat akarja a gyerekének, a ruházattól a játékokig

mindenhol a minőséget keresi. Akkor miért ne helyezné előtérbe szellemi táplálék tekintetében is a minőséget? És csak egy kicsit kellene utánanéznie, vagy kérje ki valakinek a véleményét, hogy mi ajánlható az illető korosztálynak. Ha a pedagógus nem tud véleményt mondani, akkor tájékozódnia kellene egy kicsit. Járok szülőértekezletekre: sok tanító elhív, ilyenkor elmondom a szülőknak, hogy az adott korosztálynak mely könyveket ajánlanám.

„Kortárs műveken keresztül szoktatják hozzá a gyereket az irodalomhoz. Talán ez jó példa lehetne számunkra is. Fontos, hogy a pedagógus ismerje a kortárs műveket. Nem azért mondom, hogy eldöntsem, hogy melyik jobb, a klasszikus vagy a kortárs, de hiszem azt, hogy a kortárs műveken keresztül tudja majd megérteni a klasszikusokat is.”

– A színház és olvasás nagyonis összefügghet a gyerek életében. Mi erről a véleménye?

– Az előbb említettük a képzőművészetet, az illusztrációt. Bármilyen más művészeti ág felerősíti az élményeket, szerintem az olvasásnak is élménnyé kell válnia. Lehet, hogy a színházon keresztül megjön a kedve az olvasáshoz, ezek véleményem szerint egymást fel erősítő lehetőségek.

– Gyerekfoglalkozásokat szervez évek óta például a marosvásárhelyi könyvvásáron. Látszik már a hozadéka ezeknek?

– Ötödik éve rendezzük a gyermekprogramokat, és második éve hirdettük meg a könyvvásárhoz kapcsolódó olvasói játékot. Nagyon örülök, nagyon jó visszajelzéseket kaptam: a gyerekek is írtak levelet, hogy megköszönjék a lehetőséget. 300 gyerek olvasta a felsorolt könyveket. Próbáltam olyan könyveket ajánlani, hogy ne bánják meg a gyerekek, hogy belevágtak, és nagyon jók a visszajelzések: továbbadják egymásnak az osztályban. És az is fontos, hogy például ajándékképpen még az íróval is találkozhattak és dedikáltathattak. Ez

még nagyobb élmény volt. A kezdeményezést úgy hirdettük meg, hogy az első jelentkezők ingyen megkapják a könyvet, tehát csak el kell olvasni. Lehet, hogy épp erre várnak a pedagógusok is, a szülők is, a gyerekek is, hogy valaki ajánljon egy könyvet. És akkor így beindul egy mozgalom.

– A játszóházakban mennyire fontos az olvasás? Vagy inkább a mozgás a fontosabb?

– Attól függ, milyen korosztályról van szó. Például a totyogóknak ott vannak a puha könyvek és a mondókázás. Fontos, hogy a gyerekek, amit hall a foglalkozásokon, meglátja képen is, könyvben is, akkor az nagyon jól kiegészíti egymást. Nekem például szülőként nagy segítség volt, hogy a Caritas foglalkoztató központnál mondókáztunk, és ahogy telt az idő, egyre több mondókát tudtunk. Nem kell sok, csak egy-két mondókás könyv legyen otthon, lapozók, böngészők, amelyek fejlesztik a megfigyelőképességet, beszélgetést indítanak el. Ezután jön a mesekorszak óvodáskorban. Az óvodáskor a képeskönyvek korszaka.

– Vannak gyerekek, akik annak ellenére nem olvasnak, hogy szüleik könyvfogyasztó emberek, a családban érték a könyv. Lehet ezen változtatni?

– Soha nem késő, azt szoktam mondani. Lehet, hogy még nem talált rá arra a könyvre, amely meghozta volna az olvasási kedvét. Ilyenkor az a feladatunk nekünk, felnőtteknek, hogy ajánljunk, ajánljunk, ajánljunk. A kortársak egy idő után, harmadik osztálytól például, nagymértékben befolyásolják egymást. Lehet, hogy anya vagy a tanító kedvéért nem olvassa el, de ha egy nagyon jó barátja, osztálytársa, akire felnéz, olvas, akkor a gyerek elkéri tőle a könyvet.

– A kötelező olvasmánnyal kapcsolatban mi a véleménye?

– Ne legyen kötelező az olvasmány, hanem legyen inkább ajánlott. Itt tényleg a pedagóguson múlik sok minden. Javasolnám, hogy mielőtt felhagyná nyáron elolvasni a diákoknak, vakáció előtt vigye be a könyveket az iskolába. Olvasson bele a művekbe, rendezzen egy olyan olvasmányórát, amivel felkelti a gyerekek érdeklődését.

ANTAL ERIKA

„Szálljatok le, szálljatok le karácsonyi angyalok”

• TÉGLÁS ESZTER, 3. OSZTÁLYOS, SEPSISZENTGYÖRGY

• KOVÁCS ZSÓFIA, 3. OSZTÁLYOS, SEPSISZENTGYÖRGY

• TÉGLÁS NOÉMI, 1. OSZTÁLYOS, SEPSISZENTGYÖRGY

• SZÉKELY KINGA, 4. OSZTÁLYOS, SZÉKELYVÁRHELY

• SZÁSZ TEKLA, 1. OSZTÁLYOS, KOLOZSVÁR

• SZENTE TÍMEA ESZTER, 3. OSZTÁLYOS, SEPSISZENTGYÖRGY

Adventi készülődés Kolozsváron

Karácsonyi díszeket készített november végén az RMDSZ Kolozs megyei nőszervezete. Az adventi készülődésen elkészített ünnepi kellékek az adventi vásáron leltek gazdára. A befolyt összeget jótékony célra fordítja a nőszervezet.

FOTÓK: RADU NORBERT

Tudatos állattartásra nevelik a gyerekeket Gyergyószentmiklóson

Ezerarcú pozitív élmények

Tudatos állattartásra nevelik a gyerekeket Gyergyóban, ahol elsőként az Iskola másként program keretében pályáztak tanintézetek a gyergyószentmiklósi Salvator Alapítvány által nyújtott lehetőségekre. Jelenleg egy közös projekt keretében a svájci állatorvosok egyesületének támogatásával oktatják a gyerekeket – a témában Gáll Katalin pszichológus és lovas terapeuta osztotta meg tapasztalatait.

Tudatos állattartásra nevelik a gyerekeket Gyergyóban, a sajátos, sokoldalú fejlesztési lehetőséget magában hordozó kezdeményezés többek közt Gáll József állatorvos nevéhez fűződik. A Fogarasy Mihály Általános Iskola kisdíákjainak nem idegen a szakember, hiszen nem először vettek részt

a Salvator Alapítvány által szervezett programon. Az Iskola másként program keretében közel háromszáz gyerek ismerkedett a lovakkal, a ló-tartással kapcsolatos tudnivalókkal. Óvodások és kisiskolások látogattak a Békény utcában található tanyára, ahol lovaglási élménnyel is gazdagodhattak. „A gyerekek számára a legérdekesebb a lovaglás volt, ami a földről nézve egyszerűnek tűnik, a ló hátán viszont megannyi érzemmel fűszerezett élményt jelent” – mondta az alapítvány elnöke, Gáll József állatorvos. Az Iskola másként program után több tevékenység is zajlott a Salvator Alapítvány közreműködésével, amelyek keretében fontos szerepet kapott a lovaglás, lovagoltatás. Az alapítvány munkatársai folyamatosan foglalkoznak sérült gyerekekkel is, fejlesztő programokat tartanak autistáknak, önbizalom-hiányos gyerekekkel is dolgoznak.

Házi kedvenc vagy haszonállat?

Az ősz folyamán a Salvator Alapítvány és a StarRomania egyesület közös programja keretében a tudatos állattartással ismerkedtek meg a gyergyószentmiklósi gyerekek. A Fogarassy-iskolából hat osztály vett részt az induló, még gyerekcipőben járó programon. „A svájci állatorvosok által létrehozott egyesület és az önkormányzat közös projektje révén jött létre a gyerekeknek szóló program. Az elméleti oktatásban az állatvédelemről kaptak információkat dr. Busligh Johanna tolmácsolásában, a gyakorlati részben a tudatos állattartásra fektettük a hangsúlyt. Az állat kiválasztásától kezdve – különösen a kutyatartással foglalkoztunk – egészen a költségekig mindenről szó esett” – mondta el az állatorvos. Kitért arra is, hogy a gyerekeknek, különösen a tömbházban lakóknak nagyon kell figyelniük arra, hogy milyen házi kedvencet választ-

nak. Figyelembe kell venni a mozgásigényt, a testsúlyt, mert egy aranyos kiskutya idővel akár több tíz kilósra is megnő. A svájci partnerek a kóbor-kutya-probléma megoldását segítik a városban, ezért külön figyelmet szen-

„Azt tapasztalom, hogy a gyerekek tele vannak kisebbrendűségi érzéssel, önbizalom-hiányosak, és felülni egy nagy állat hátára óriási dolgot jelent számukra. Ugyanakkor az, hogy uralják valamilyen szinten az állatot, rengeteg pozitív hatással bír.”

teltek a tevékenységek során a kóbor ebek helyzetének is. Ugyanakkor fontos, hogy a gyerekek is különbséget tudjanak tenni a házörző és a hobbiállat között. A program keretében a ló-tartással is ismerkedtek a diákok, és lovagoltak is. Gáll József azt is elmondta, a visszajelzésekből kiderült, hogy a gyerekek szerették a programot. Ezért is tervezik, hogy a város más iskoláinak diákjai számára is elérhetővé teszi a svájciakkal közös projektet, továbbá bemutatnának a diákoknak egy terápiára használt kutyát is.

Mínél kisebb korban kell kezdeni

A megtapasztalás, a gyakorlat, a pozitív élmény elengedhetetlen a gyerekek számára – hangsúlyozta a programban részt vevő Gáll Katalin pszichológus, lovas terapeuta. „A gyermekekből tudatos állattartót formáló projekt keretében az elméleti ismeret átadása után nagyon fontos, hogy a gyerekek a gyakorlatban is megtapasztalják a dolgokat. A kutyasimogatás, a lovag-

lás nagy örömet jelentett a gyerekek számára, és ezt a tudatos állattartás pozitív hozadékaként élték meg. Az állattartónak tisztában kell lennie az- zal, hogy az állata mit eszik, mit iszik, hogyan él, milyen mozgásteret igényel, milyen betegségei lehetnek, ki orvosolja, és hogy milyen anyagi ráfordítást igényel” – fejtette ki a lovas terapeuta. Hozzátette, a gyereknek azt is tudnia kell, hogy ez a csomag belefér-e az idejébe, az életébe. „Ha mindezt mérlegelve választ állatot, akár kutyát, akkor felelős állattartóvá válik. A gyerekek bizonyos mértékig felkészültek, így tudják, hogy például a juhot, tehenet, kutyát, lovat miért is tartják az emberek. Öt-hatodikos gyerekek vettek részt a programban, de talán jó volna kisebb korban elkezdni a tudatos állattartásra való nevelést” – mondta a pszichológus.

Ülni is tanulnak a gyerekek

Gáll József állatorvos a lovagoltatás kapcsán elmondta, hogy a gyerekek kilencvenöt százaléka nem tud helyesen ülni, nincs tartása, görbe háttal ülnek, csúsznak le a ló hátáról. Ezek a gyerekek sajnos a padban sem tudnak egyenes, kihúzott háttal ülni. Ha megtanul a gyerek ülni a ló hátán, akkor fog tudni ülni a padban is, el-

„Manapság sok olyan gyerekekkel találkozom, akik azt érzik, hogy nem szeretik őket, nem fogadják el, ha mondanának valamit, nem hallja meg a külvilág. Nos a ló rögtön reagál minden mozdulatra, ha megrándítja a zablaszárat, azonnal figyel, ha megsimogatja, hálás érte.”

kerülve az egészségügyi problémákat, hátgerincferdülést, mozgászavart és hasonló kellemetlenségeket. Gáll Katalin lovas terapeuta a programon részt vevő diákoknál tapasztaltokról elmondta, érződik, hogy a gyerekek életében nincsen mozgás, hiszen nagyon helytelen a testtartásuk – ehhez nem kell szakembernek lenni, hogy észrevegye az ember. „Elég, ha csak egy reggel az iskolába vonuló gyerek-

seregen végignézzünk. A padban is nagyon rossz tartással ülnek, de otthon a tévé, számítógép előtt is. Rövid idő alatt látható hozadéka lesz a lovaglásnak, vannak speciális gyakorlatok is, de a lovon nem lehet görbe háttal, leejtett vállakkal ülni és épp közepén maradni. A lovaglás megkövetel egy bizonyos fajta tartást, és a gyerekek nagyon hamar ráéreznek, hogy hogyan üljenek, milyen izmaikat hogyan használják” – ecsetelte a szakember. Hozzátette, a ló hátán nagyon hamar kijavítódik a rossz tartás. Nem nyeregben, hanem hevederben lovagoltatnak, és egy vékony pokróc van csupán a ló hátán. „Igazából azt használjuk ki, amit a ló mozgása a gyermek izomzatára gyakorol. Ez akár egy alkalom után is látványos eredményt mutat. A tapasztalat azt mutatja, hogy akár tizenöt-húsz fejlesztő alkalom után már jól látszik a testtartáson az izomtónusokra gyakorolt hatás, az értelmi, érzelmi hozadéka később mutatkozik meg” – mondta el a lovas terapeuta.

Félelem, önértékelés-hiány

„Azt tapasztalom, hogy a gyerekek tele vannak kisebbségi érzéssel, önbizalom-hiányosak, és felülni egy nagy állat hátára óriási dolgot jelent számukra. Ugyanakkor az, hogy uralják valamilyen szinten az állatot, rengeteg pozitív hatással bír. Az érzést nem lehet szóban átadni, közvetíteni egy beszélgetésen, de ha megéli, megtapasztalja, az minden gyereknél pozitív élményt jelent” – mondta a terapeuta. Kitért arra is, hogy a sokadik alkalommal, ha már tud irányítani a ló hátáról a gyerek, az olyan többletet nyújt számára, amit egy szakember más úton nem tudok ilyen rövid idő alatt elérni. A félelem legyőzése, az önértékelés növelése szempontjából szinte mindegy, hogy a gyereket lovagolni tanítják, vagy gyakorlatokat végez a lóhátán. „A lónak is mindegy, egyformán figyel a magyar vagy román, szőke vagy barna, egészséges vagy sérült gyermeke. Ez már felülmúl mindenféle emberi kapcsolatot, és az elfogadás öröme okoz a gyerekeknek. Nem azt mondom, hogy pár alkalom után meglátszik a gyerek viselkedésén, de hosszú távon mindenképp van hatása” – fejtette ki Gáll Katalin. Azt is elmondta, ilyenkor elindul valami kis változás. „Manapság sok olyan gyerekekkel találkozom, akik azt érzik,

hogy nem szeretik őket, nem fogadják el, ha mondanának valamit, nem hallja meg a külvilág. Nos a ló rögtön reagál minden mozdulatra, ha megrándítja a zablaszárat, azonnal figyel, ha megsimogatja, hálás érte, jelen van az életében, figyelemmel követi” – mondta Gáll Katalin. A pszichológus, lovas

terapeuta értelmi sérült, testi fogyatékossgal élő gyerekekkel is foglalkozik. „Ha valaki lovas terápiára jár, az még nem zárja ki, hogy nem szükséges számára másfajta terápiás kezelés is. Önmagában nem helyettesíti akár a logopédiai vagy gyógytornakezelést és a pszichológiai foglalkozásokat sem. Viszont fontos tényező és igazából több szakember kezelését elmélyíti a lovas terápia” – hangsúlyozta a pszichológus.

BARICZ-TAMÁS IMOLA

Tanítóképzős hallgatók oktattak moldvai és gyimesi gyerekeket

Balladamondó csángó kisdiákok

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének szakemberei az elméleti képzés mellett a gyakorlati tapasztalást is fontosnak tartják. Az óvó- tanítóképzés tanterveiben egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyakorlati képzés. A pedagógiai gyakorlat változatos

– együtt mesélni a csángó gyermekkel nevű projekt ötletgazdájaként lelkes támogatókra és munkatársakra találtam. 2015 májusában a moldvai csángó oktatás képviselői Márton Attila vezetésével meglátogatták az intézetet abban a reményben, hogy bemutatójuk láttán a hallgatóknak kedvük

kisebb csoportokban történt, illetve a tevékenységek előkészítésébe, megtartásába többen is bekapcsolódtak.

„Ugye, holnap is visszajöttök?”

A projekt első állomása: Gyimes-felsőlok, ahol Berszán Lajos atya és Antal Tibor zenetanár mesélt a Szent Erzsébet Katolikus Líceum alapításáról, az intézmény mai szellemiségéről. Gyimesközéplekon a borospataki elemisták izgatottan várták a kolozsvári hallgatókat, örültek az ajándékba kapott könyveknek, és önfeledten kapcsolódtak be az interaktív tevékenységbe. Jó volt látni a játék örömebe belefeledkező gyermekeket. A hallgatók interaktív, mozgást igénylő játékokkal készültek, és vidám, kíváncsi gyerekekkel találkozottak, akikkel jó volt együtt olvasni, játszani. Nagy elégtétellel nyugtázták sikeres foglalkozásaik visszhangját: az „Ugye, holnap is visszajöttök?” kérdést. A borospataki iskola biztosította az éjszakai szállást is. Köszönet érte a helyi szervezőknek, Vaszi Zita tanító néninek és kollégáinak. Következő állomásunk a bákói Pusztina volt. Itt a Magyar Házban nagy szeretettel fogadtak bennünket. Megtudtuk, hogy 2006 őszétől (az átadás pillanatától) a csángó magyarok több, iskolán kívüli oktatási programjának ad helyszínt a közösségi ház. A működtetésére 2007-ben egyesület alakult, amely igyekszik minél jobban kihasználni a ház adottságait. Az egyesület szervezésében erősödött az iskolai és iskolán kívüli pusztinai oktatás, hagyományörző csoport alakult a gyerekek, valamint a felnőttek részére, tagjai számos erdélyi és magyarországi kulturális rendezvényen mutatták be hagyományaikat. Hagyománnyá váltak a házban szervezett programjaink is: kézműves foglalkozások a gyerekekkel, a pusztinai zenetábor, népdalvetélkedők, szavalóversenyek, ahol verstanulásra és előadásra biztatják a gyermekeket. Ebben a házban zajlik minden, magyarsággal kapcsolatos tevékenység, ez az a hely, amely összetartja a pusztinai csángó magyarokat.

A SZERZŐ FELVÉTELE

• A Kolozsvárról érkezett tanítóképzős hallgatók a csángó kisdiákokkal

megvalósítási formái lehetőséget kínálnak a tanítóképzős hallgatónak arra, hogy különböző környezetben, különböző iskolatípusokban és más-más módszerrel tanító intézményekben szerezzen tapasztalatot. Az alapképzés évei alatt alkalmat kínálunk arra, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a Waldorf-, a Montessori-, a felekezeti vagy akár a bentlakásos szórványkollégiumi oktatásba. A 2015–2016-os egyetemi évet iskolalátogatással kezdtük: a Kolozsváron idén megnyílt alapítványi iskolába, a Royal Schoolba látogattunk el. A modern felszereléssel ellátott intézmény után lehetőségünk adódott régen dédelgetett projektünk megvalósítására is. Az Együtt olvasni

támad tanítói feladatokat vállalni a vidéken. Három régi kedves tanítvány azóta ott végzi hivatástudattal a munkáját: Gál Ruth, Turzai Orsolya és Ferencz Gábor. Márton Attila bemutatója után döntöttük el: meglátogatjuk a csángó gyermekeket, a gyimesi és moldvai kisiskolásokat. A projekt részeként a tanítóképzős hallgatók gyűjtőmunkát kezdeményeztek: szépirodalmi és tudomány-népszerűsítő könyveket, meséskönyveket gyűjtöttek a csángó iskolások számára. Ezekből közös felolvasást tartottak, beszélgetést kezdeményeztek az olvasottak alapján – így kedveltetve meg a kicsikkel a mese csodálatos világát. A projekthez interaktív foglalkozások is tartoztak, amelyek megtervezése

Ó, Szent István, dicsértessél...

Nyírsztor Ilona látogatásunkkor is odavárta a *Felszállott a páva* tehetségkutató műsor döntőseit, akik gyönyörű hangszeres muzsikával, népdalénekléssel és néptáncsal kápráztattak el. A tanítóképzősök rövid bemutatkozója után a pusztinai gyermekek váltak oktatókká: ők tanították meg nekünk legszébb dalaikat, táncaikat. Különleges élményt jelentett számunkra a pusztinai felújított templomban tett látogatás, ahol szem- és fültanúi lehettünk a csángók Mária-tiszteletének: láthattuk azt a freskót, ahol Szent István Szűz Máriának ajánlja fel koronáját (a főoltár freskója), s meghallgattuk a pusztinai lányok énekét: *Ó, Szent István, dicsértessél...* Moldvai második megállónk Lészped, ahol a lészpedi közösségi házban Márton Attila és a lészpedi gyermekek vendégszeretétét élvezhettük, s ehettünk a tiszteletünkre készített lészpedi kalácsból. A lészpedi közösségi házban adtuk át a csángó gyermekeknek gyűjtött könyveket. Az adományt szívesen fogadták, s megígérték: sok mesét fognak olvasni ezekből a könyvekből. Lujzikalagoron a Baka András mesemondó találkozó díjkiosztásán vettünk részt, majd a trunki csodakút vizéből mindenki ihatott, s a nagypataki fatemplomot is meglátogattuk, mely egyike a legrégibbi moldvai templomoknak, az 1400-as évekből való.

Csikfalusi oktatás

Estefelé járt már az idő, amikor a csikfalusi vendéglátóinkhoz megérkeztünk. Ez azonban nem okozott különösebb problémát: lelkes kis csapatunk hamar berendezkedett, tüzet gyújtott, a hátizsákokból pedig előkerült a madárlátta szalonna, s megkezdődött a jókedvű szalonnasütés, amit táncáz és énektanulás tarkított. Házigazdáink, Turzai Orsolya és Ferencz Gábor – csikfalusi magyar tanítók – bemutatták munkájukat, meséltek nekünk a csángóoktatás szépségeiről és nehézségeiről. Két házigazdánk csak ebben az évben került a vidékre, de már nagyon otthonosan mozognak a faluban, kiérdemelték a falubeliek tiszteletét, s a gyermekek is szívesen járnak el a tevékenységeikre. Gábor tanító bácsi nagy táncázasként vált elismertté a környéken, Orsi tanci pedig a szép magyarórákért. Ottjártunkkor meg is tanítottak ne-

künk néhány csángó dallamot, éneket, és a moldvai táncok közül is néhányat. A csángóoktatásért felelős

Az infrastruktúra is sokat javult az elmúlt években: általában vonzó oktatási helyszíneket találtunk felújított

• Változatos tevékenységeket végeztek a hallgatók Csángóföldön

szakemberektől tudjuk, s a helyszínen is tapasztalhattuk: mára már szépen kibővült a moldvai magyar oktatás, egyre több kisdíák vesz részt az iskolai oktatásban, de szívesen járnak a délutáni tevékenységekre is. A változatos tevékenységkínálat lehetőséget biztosít minden kisdíáknak arra, hogy tehetségét kibontakoztassa, hogy kedve szerint válogathasson a kézműves foglalkozások, a táncoktatás, hangszerstanulás, mese- vagy balladamondás között.

Sok helyen második nyelv a magyar

Ottjártunkkor a csikfalusi gyermekek éppen balladamondó versenyre készültek, így nekünk is lehetőségünk volt megtanulni egy gyönyörű csángó balladát. A helyi vezetők ügybuzgóságát és szervezőképességét dicséri az is, hogy egyre több fiatal szakképzett pedagógus vállalja a küldetést: eljön a moldvai csángókhoz tanítani. Több helyszínen is sikerült a magyaráratokat integrálni a közoktatási rendszerbe. A szakképzett oktatók minőségi munkájának meg is van az eredménye: sok ügyes, tanulni vágyó gyermek. Kevés olyan helyet találtunk, ahol az igazgató és a tanárok egy része, valamint az egyház még mindig igyekszik ellehetetleníteni a magyar nyelvoktatást.

termekkel, elfogadható tanári lakáskörülményekkel. Csak remélni tudjuk, hogy ezek a körülmények évről évre javulni fognak, hiszen a vonzó oktatási hely, a kényelmes tanári lakás emeli a magyarsághoz való tartozás presztízsét. Nagyon sok csángó gyermek esetében azonban még mindig csak második nyelv a magyar, hiszen ott-hon a szülők egymás között magyarul beszélnek, de a gyermekükkel már románra fordítják a szót. Így az iskolai anyanyelvtanítás során speciális pedagógiai módszerek alkalmazására, speciális tantervre és másabb tankönyvekre van szükség. Az itt tanító pedagógusoknak több továbbképzési lehetőséget kellene biztosítani, ahol olyan módszereket ismernének meg, amelyek talán hatékonyabban fejlesztik a csángó gyermekek anyanyelvi műveltségét. A moldvai csángóknál tett látogatás megerősített bennünket abban a hitünkben, hogy érdemes felelősséggel és szakmai alázattal végezni a pedagógusi hivatást. A tanítóképzős hallgatók szeretnék továbbfejleszteni ezt a projektet: csángó kisiskolásoknak nyári olvasótábort szervezni.

DEMÉNY PIROSKA

Beszélgetés Kulcsár Gábor magyarországi Waldorf-pedagógussal

Megőrizni a világban rejlő titkokat (2.)

– A PISA-felmérések viszont siralmas eredményeket hoznak a magyarok számára... Előadásodban rámutattál, társadalmi szinten milyen komoly következményekkel jár ezek nem figyelembe vétele. Kérlek, fejtsd ki, hogyan látod ezt!

– A PISA-felmérések eredményei Magyarországon egészen lehangolóak.

kisiskoláskorban látszólag elsajátítottak. Az elsietett lexikális tudás később nem tud valódi képességgé, alkalmazható tudássá, kompetenciává válni. PISA-felmérés éppen azt vizsgálja, hogy rendelkeznek-e a 15 éves fiatalok azokkal a képességekkel, amelyek később az életbe való beváláshoz szükségesek. A szövegértés terén a magyar fiatalok még a legegyszerűbb szöveg- és grafikonelemzéses feladatok esetében kb. 10 százalékkal a nemzetközi átlag alatt teljesítenek, míg a finn gyerekek eredményei a PISA-vizsgálatokban (Finnországban 6 év az alapozó időszak) messze a nemzetközi átlag felett találhatók.

Az országos felmérések hasonló eredményeket mutatnak. A Waldorf-iskolákat Magyarországon nem mérték a PISA-vizsgálatokban, azonban az országos kompetenciamérések igazolja a Waldorf-tanterv kontinuitását, így a 10. osztályra a mi fiataljaink az országos átlag fölé kerülnek. (6. és 8. osztályban az országos átlag szintjén teljesítenek a diákjaink.)

– Két intézményt is képviselsz: a pesthidegkúti Waldorf-iskolát és a solymári Waldorf-pedagógiai Intézetet. Előbbinek osztálytanítója vagy, és nyolc éven át vezetője is voltál, utóbbiban a tanárképzés szakmai vezetője vagy. Légy szíves, mutasd be ezt a két intézményt!

– Az alternatív pedagógiai gyakorlatot folytató iskolák közül a pesthidegkúti Waldorf-iskola volt az, amely Közép-Kelet-Európában és Magyarországon elsőnek törte meg civil kezdeményezéssel az állam oktatási-nevelési monopóliumát. Az első 4-5 év az intézménnyé válás pionírszakasza volt. Lelkes pedagógiai munkával és szülői részvétellel, építkezéssel, költözésekkel, a tanári kar kiépítésével, az adminisztráció és a működés jogi-gazdasági feltételeinek megteremtésével teltek az indulás évei.

Az iskola hetedik tanévét kezdjük a jelenlegi iskolaépületünkben, Pesthidegkúton. Ekkorra kialakult az iskola belső működési rendje, pénzügyi és adminisztratív irányítása. Megkezdődött a középiskola pedagógiai előkészítése fiatal, ambíciós tanárok vezetésével.

A következő szakmai munka eredményeként 15 éve elindult a tanítás a gimnáziumi tagozaton. Az iskola kiépülését követő években elsősorban a középiskolai szakaszban komoly szakmai újításokat dolgoztunk és próbáltunk ki. Iskolánk szakmai munkáját gazdagítják a tanárok által kezdeményezett és vezetett nemzetközi projektek.

A stabil pedagógiai és gazdasági működés megteremtését követően az iskola a külső elvárásoknak is igyekszik megfelelni. Rendszeresen fogadjuk nemcsak a hazai Waldorf- és állami tanító- és tanárképzések résztvevőit, tanáraink a különböző képzések vezető oktatói.

„A szövegértés terén a magyar fiatalok még a legegyszerűbb szöveg- és grafikonelemzéses feladatok esetében kb. 10 százalékkal a nemzetközi átlag alatt teljesítenek, míg a finn gyerekek eredményei a PISA-vizsgálatokban (Finnországban 6 év az alapozó időszak) messze a nemzetközi átlag felett találhatók.”

• Kulcsár Gábor: „A nevelőnek jól kell ismernie a legnemesebb anyagot, a gyermeket.”

A kutatások azt bizonyítják, hogy amelyik oktatási rendszerben az alapozó időszakban nem fordítanak kellő időt a tanulási alapkészségek kialakítására, ott az iskolából való kimenetkor a diákok nem tudják alkalmazni azt a tudást, amelyet

Kulcsár Gábor 1969-ben született Budapesten. 1992 óta pedagógusként dolgozik a pesthidegkúti Waldorf-iskolában. 2007-től 2014-ig az iskola-képviselői/igazgatói feladatokat is ellátta. 2001-től tíz éven keresztül a Magyar Waldorf-szövetség ügyvivői körének, majd elnökségének a tagja volt. 2008-tól részt vesz a nemzetközi Waldorf-intézményeket összefogó Hágai Kör munkájában. 2011 májusától a Waldorf-pedagógiai Intézet szakmai vezetését is ellátja. Négy gyermek édesapja.

Fotó • EYGED UFÓ ZOLTÁN

nappali Waldorf-osztálytanítói és a hároméves nappali óvopedagógiai képzés.

A nappali képzés mellett nagy óraszámú akkreditált pedagógus-továbbképzéseket is működtetünk, melyeket a Waldorf-iskolák a törvényi szabályozásnak megfelelően Waldorf-pedagógusi képesítésként fogadnak el. Két évfolyamon jelenleg kb. 90 résztvevőt oktatunk. Mindezek mellett 30 órás akkreditált továbbképzéseket is működtetünk, amelyeknek célja, hogy bemutassa a Waldorf-pedagógia jó gyakorlatait, és ezáltal módszertani segítséget nyújtson gyakorló pedagógusok számára.

Az intézetet fenntartó alapítvány keretein belül könyvkiadással és könyvterjesztéssel is foglalkozunk. Az intézet könyvesboltjában megvásárolható, illetve interneten is megrendelhető a Magyarországon alternatív pedagógiával foglalkozó könyvek szinte teljes kínálata. Az alapítvány tulajdonát képezik a szülők széles körű tájékoztatását és a tanárok módszertani felkészítését leginkább szolgáló kézikönyvek kiadói jogai.

– *A pedagógusképzést illetően az ELTE-vel is összekapcsolódtatok. Beszélne erről bővebben?*

– Évek óta rendszeres szakmai munkakapcsolatban vagyunk több magyarországi tanítóképző főiskolával vagy egyetemmel és külföldi Waldorf-intézményekkel, akikkel a Waldorf-pedagógusképzés állami elismertetésén dolgozunk. Az itthoni törekvéseink eredménye, hogy a budapesti ELTE Tanító- és Óvónőképző 2015. februárban három féléves levelező képzés keretében elindított egy kiegészítő programot, amelynek elvégzésével a solymári-witteni diplomával rendelkezők állami tanítói végzettséghez juthatnak. A képzési program azokra a tartalmakra koncentrált, amelyek a Waldorf-osztálytanítói képzésben nem jelennek meg.

– *A Waldorf-pedagógusnak elsősorban nem az egyes szaktárgyakban kell szakembernek lennie (persze azért ezeket is kiválóan ismeri), hanem a gyerekben. Ez egy fontos súlypont, amit sokszor a tanárképzők sem vesznek elég komolyan. Kérlek, foglald össze, milyen a jó Waldorf-pedagógus, és mutass rá, hogyan lehet azzá válni!*

– A tanári hivatásra való felkészülés két alapeleme: az emberismeret és az önismeret. A Waldorf-pedagógusképzés

ezért nem elsősorban tantárgyi tartalmakat közvetít, hanem a Waldorf-pedagógia metodikai-didaktikai ismeretei mellett – a képzés fő elemeire – az emberismeretre, a személyiségfejlődésre és az érzékelésre koncentrált. Mivel minden nevelés önnevelés, ezért a művészeti tevékenységek is kiemelt helyet kapnak a képzés során. A képzésről kikerülő pedagógusok fő erénye a tanári hivatás iránti lelkesedés, a rugalmasság a tanításban (intuíciónak képesség), a szaktantárgyi ismeret, az egyenrangú kapcsolat a gyerekekkel, az érdekes, élő oktatás (metodikai sokszínűség, szabad légkör).

– *Waldorf-pedagógusi működésed óta már számos diák kikerült az iskolapadból, így jó rálátásod van arra, hogy ők miként boldogulnak az életben. Oszd meg olvasóinkkal ilyen jellegű tapasztalataidat!*

– A Waldorf-diákok a középiskolai tanulmányaik befejezése után állami érettségi vizsgát tesznek. Ezeket a vizsgákat rendszerint eredményesen teljesítik, így adott a lehetőség számukra, hogy Magyarországon vagy külföldön folytassák a felsőfokú tanulmányaikat. A végzettek a legkülönbözőbb képzési irányokba tanulnak tovább reál és humán területen egyaránt. Vannak kiváló eredményeket elérő innovatív diákjaink, akikre rendkívül büszkék vagyunk, sőt iskolánk falai közül került ki egy mára világhírnevet szerzett karmester, Madaras Gergely. Az eredményesség mellett talán a legfontosabb, hogy a diákok reálisan tudják megítélni a képességeiket, és határozottak a terveik megvalósításában. A megszerzett érzelmi és szociális képességeik birtokában kevésbé hajlamosak a deviáns viselkedési formákra, mert olyan önismerettel és érzelmi biztonsággal rendelkeznek, amelyek átsegítik őket a nehezebb élet-szakaszokon is.

– *Erdélyben három helyen tartottál előadást a közelmúltban: Székelyudvarhelyen szeretnék beindítani a Waldorf-iskolát, Marosvásárhelyen már működik egy ideje, Kolozsváron elég komoly múltja van. Milyen tapasztalatokat szereztél a látogatások, találkozások alkalmával?*

– Kivétel nélkül nagyon kedves, őszinte és törekvő emberekkel találkoztam. Elköteleztettek a plurális oktatási rendszer megteremtése iránt, és ezért komoly erőfeszítéseket is tesznek. Három helyen három különböző pedagógiai és

élethelyzetet tapasztaltam: Vásárhelyen a pedagógiai munka megerősítésén és fejlesztésén kell dolgoznia a Waldorf-közösségnek, Udvarhelyen az iskolaalapítás dilemmáit (örömeit és nehézségeit) élék meg a szülői és segítői kör tagjai, Kolozsváron pedig a tagozatokon belüli és a tagozatok közötti jó együttműködési formák megtalálása jelenti a legfontosabb pedagógiai-szakmai kihívást. Mindhárom helyet a pedagógusképzés és a tanárutánpótlás kérdése köti össze; ez alapvető fejlesztendő területe az erdélyi magyar Waldorf-pedagógia kibontakozásának.

„A tanári hivatásra való felkészülés két alapeleme: az emberismeret és az önismeret. A Waldorf-pedagógusképzés ezért nem elsősorban tantárgyi tartalmakat közvetít, hanem a Waldorf-pedagógia metodikai-didaktikai ismeretei mellett – a képzés fő elemeire – az emberismeretre, a személyiségfejlődésre és az érzékelésre koncentrált.”

– *Milyen segítő gondolatokat fogalmazol meg az erdélyi Waldorf-pedagógus kollégák felé?*

– Rendkívül fontos feladatot teljesítenek az erdélyi kollégák. Munkájuk feltétel nélküli elismerést vált ki belőlem. A gyerekek iránti szeretetüket és a tanári hivatás iránti elkötelezettségüket magam is tapasztalhattam, mindez a szakmai munka jó minőségének megtartásához és fejlesztéséhez kiváló alapot biztosít. A pedagógusképzés(ek) és a továbbképzések rendszerének megerősítése jótékony módon hatna az iskolák pedagógiai munkájára, amely segítené a Waldorf-pedagógia szakmai és társadalmi elfogadottságát is.

Az interjú első része novemberi lapszámunkban jelent meg.

OZSVÁTH JUDIT

Sajátos nevelési igényű gyerekekkel a normál óvodában

Interaktív érzékenyítő eszköztár

Kilenc hónapig várták, megszületett. És a nagy boldogságra tragédiaként borul a felismerés (akár azonnal, akár csak évek múlva): az újszülött sérült. Siket. Gyengén látó. Valamilyen sajátos nevelési igénnyel született. Ekkor elkezdődik egy egészen másfajta élet, mint amiről a szülők álmodnak, amire felkészülhetnek. Abban, hogy mennyi szépség és siker jut egy speciális nevelési igényű gyermek és családja életébe, nagy

Óvónőből egy kicsit szakembert varázsolni

Novemberi nyár van, amikor délben a kapus elreteszeli a rácsos kertkaput, és belépek a Kozmutza Flóra fellegvári kertjébe. Az udvar gyerekzsivajjal tele, mint egy akármilyen iskola udvara szünetben. Mielőtt Ilyés Irénnel bemegyünk az épületbe, barna lány karol belém, és vállamra hajtja a fejét. A meglepetéstől átmeneti nagyothal-

viszont a normál óvodában nem boldogulnak velük. Nem értik, miért sírnak, nem tudják, hogyan segítsenek rajtuk, nem tudják, hogyan lehetne dolgozni az egész gyerekcsoporttal oly módon, hogy az az ép és a speciális csemetének is szórakoztató, építő legyen. Pedig viszonylag egyszerű megoldásokról van szó, de az óvónők alapképzése erre nem terjed ki. A Kozmutza Flóra szakemberei szerteágazó munkásságukban ezt is felvállalják: az úgynevezett érzékenyítő programokat.

– Egy 3-4 éves fogvatékos gyermek nem tudja megfogalmazni az igényeit, nagyon sokszor a szülő sem azt, hogy milyen bánásmódra van szüksége. Hároméves koráig a gyermek talán el sem került szakemberhez, azért is viszi a szülő a normál óvodába. Ott kiderül, hogy a gyermek másféle foglalkozást igényel, mint ép társa, és ha ahhoz nem jut hozzá, jönnek a feszültségek, hozza a magatartászavart, érzelmi, beilleszkedési zavart, a csoportban elszigetelődhet, vagy konfliktusba kerül a társaival, rosszabb esetben, ha anynyira nincs felkészülve a csoport, jön a megbélyegzés, és a sajátos nevelési igényű gyermek nem fejlődik, hanem gyakorlatilag veszíti ezt az időt. Ezt a helyzetet annyira átfordítani, hogy óvónőből szakembert varázsoljunk, nem lehet, de el lehet mondani, hogy mi az, amit ő óvónőként mégis megtehet annak érdekében, hogy a speciális igényű gyermek jelenléte lehetőség legyen a csoportnak, a gyermeknek és valamit, ami egy sikertelen történetbe, kudarcba fulladna, jó dologgá alakítsunk. Ehhez találtuk ki ezt a körutat – mondta Ilyés Irén, akinek Prizma névre keresztelt csomagja pontosan ehhez nyújt segítséget: óvónőknek és óvodai egészségügyi személyzetnek ad fogódzókat, konkrét eszközöket ahhoz, hogy egyszerű és játékos legyen a speciális nevelési igényű gyermekkel közös óvodai élet. Összesen 150 ilyen csomagot osztanak ki november végéig Kolozs megyében és székelyföldi körútjukon az iskola munkatársai óvónőkkel tartott szakmai megbeszélés keretében.

A SZERZŐ FELVÉTELE

• Ilyés Irén, a kolozsvári Kozmutza Flóra-intézet iskolapszichológusa

szerepe van az elfogadó környezetnek, helyi közösségnek, sérültekhez való viszonyulásuknak. A Kozmutza Flóra-intézet Erdélyben az egyetlen speciális magyar óvoda, iskola hallássérültek számára. Diákjaiknak a fejlesztő foglalkozások érdekében el kell szakadniuk családjuktól már háromévesen. Pedig ennek nem muszáj minden esetben így lennie, ha van otthon befogadó normál óvoda. Ehhez nyújtana segítséget a Prizma pályázat keretében tervezett interaktív eszköztár, melyet Ilyés Irén, a Kozmutza Flóra iskolapszichológusa állított össze.

Megjelent a kolozsvári Szabadság napilapban.

lásba esem, hirtelen nem is értem, mit mond. Pedig mondigál mosolygósan.

Ez a fajta nyitottság, feltétlen bizalom jó táptalaja a fejlesztő foglalkozásoknak. De nem minden sérült gyerek ilyen, ha csak az autizmust tekintjük, már annak is témérdek változata létezik, közülük is sokan nem tudnak kommunikálni, beszélni, nemcsak a hallássérültek. Elvileg a hétköznapi óvodába is járhatnának, és így hatéves korukig a családjukkal élhetnének, mielőtt a sokszor száz kilométerekre található bentlakásos kolozsvári iskolába jönnének, hiszen vannak gyermekek, akik minden gondoskodás ellenére nehezen viselik a családtól való távollétet. Sokszor

Ez a gyermek furcsa, de te szeresd

A doboz része egy kis szakmai füzet több tanáccsal arról, milyen érintettségű gyermeket lehet az ép közösségbe fogadni. Az óvónő elő kell készítse a gyermek befogadását a csoportban, tudatos munka szükséges ehhez. Lehet, hogy szükségessé válik a terem elrendezése, hogy például egy kerekesszékes gyermek egyszerűbben közlekedhessen. Segítenie kell a gyerekeknek az ismerkedésben, hiszen sokszor nem tudnak kapcsolatot teremteni, meglepődnek, az a gyerek kicsit furcsa, van neki egy kis szerkentyű a fülén, van neki ez a szemüvege, vagy kicsit nem úgy mozog, másabb a cipője, sántikál, és akkor már előjöhet a félelem, egyesek udvariasságból, hogy ne szégyenítsék meg, inkább kerülnek, mert nem tudják, hogyan viselkedjenek. Ezeket játékosan, a gyermekeket életkoruknak megfelelően megközelítve meg lehet oldani.

– Bekerülhet a csoportba egy hallássérült gyermek, és akkor vannak konkrét szempontok, amelyek segíthetnek: hová ül az óvó néni, hová ül a társa, hová néz az óvó néni, mikor a gyerekekhez beszél, 10-12 egyszerű dolog, amivel nagyon megsegíti a gyermeket. Bekerülhetnek gyengén látók vagy alig látók, elkülönítettük, hogy a látásvesztésnek milyen fokozatai vannak, hogy ez mit jelent, hogyan rendezzük el a termet, hogyan tehetjük akadálymentessé számukra az óvodát. Bekerülhet autisztikus gyermek vagy mozgássérült. Enyhébb értelmi fogyatékoság esetén, ahol a gyermek mentális kora egy ideig szinte egyezik a társalával, 5-6 éves korig kifejezetten ajánlott az együtt nevelés. Természetesen, ha a fejlődés lelassul, megakad, el kell kezdeni a fejlesztést, felzárkóztatást. Ha nem sikerül boldogulni, akkor ingyenes tanácsadásra felutazhat hozzánk, de ahhoz is tanácsot kérhet, hogy kik a meggyékben elérhető szakemberek, milyen típusú szakemberhez forduljanak, milyen szolgáltatásokat volna ajánlott igénybe venniük. Nagyon sok speciális igény van, amit nem lehet megoldani integrációban. Szóval azért az elfogadás, nyitottság, szeretet mellett a szakmaiságot is próbáljuk építeni az óvó nénik esetében – mondja Ilyés Irén.

Az óvodai egészségügyi személyzet színes rajzok segítségével tudhatja meg, hogy a gyerekek éppen mije fáj, lázas-e vagy köhög. – Az autisták számára kidolgozott képcserés kommunikációs kártyák elvén alapuló képcsomagot

kap az asszisztens néni, ezt ki is teheti a falra. Ha hallássérült, downos, autista gyerekről van szó, aki nem beszél, akkor ki tudja választani a képekről, hogy érzi magát. És ha bemegy egy beteg gyermek, és a néni esetleg ölbe vesz egy kicsit, „gyere nézzük a színes képeket”, jobb, mint esetleg határozottan csitítani, hogy ne sírjon már, másfajta helyzetet teremt ezzel, és megadja a probléma kommunikálásának a lehetőségét is – mondja a szakember.

Sokszorosítható kifestőlapokon hallókészülékes kislányt láthatunk, fehér botos hölgyet, és a meglevenedő jeleket eligazítanak abban, hogyan segíthetünk hatékonyan egy gyengén látónak az utcán, mit tegyünk, ha elveszett szemüveget vagy hallókát találunk.

– Beszélgetünk, hogy mi történhet? Leeshet ez a hallóka a sapkával, és azt meg lehet találni, és ha ilyet talál, vissza kell adni, és így barátkozunk is egyben. Miközben színezgetjük a szemüveges képet, az óvó néni beszél, neked van-e szemüved, anyukádnak van-e, miért van, ha találsz egy szemüveget, mit csinálj vele, mindig add vissza. Mit tehetsz te mint ovis, ha ilyen személyekkel találkozol az utcán? Elmondható, hogy a siket bácsi, ha dudálnak, nem hallja, meg lehet érinteni a vállát, de a látássérültet előbb megszólítjuk, szüksége van-e segítségre. A labirintusjátékban bárki lehet speciális nevelési igényű, kikeresi a hazaúthoz szükséges segédeszközöket (mankó, szemüveg, cseresznyés torta). Kívágnak papírfigurákat, élethelyzeteket hoznak létre abból, hogy a gyerek hova helyezi magát, az óvónő információt kap. Így előbb a játék révén ismertetjük meg a kicsiket a társuk sérültségével, nem rohanjuk le az ovis gyermeket, hogy ez a gyermek furcsa ugyan, de te szeressed – mondja Ilyés Irén.

Bekötött szemmel eljutni az ajtóhoz

A dobozban egy kártyacsomag is van, amely kiválóan alkalmas memóriajátékra, de annál jóval többre. A kártyákon cselekvések jelennek meg, amelyeket a csoportos játékban a gyerekek leutánoznak: fél lábon kell közlekedniük, kacsintaniuk kell, bekötött szemmel az ajtóig menniük, suttogással teszik próbára egymás hallását, majd egymás emlékezőtehetségét, amikor a tucatnyinál is többféle cselekedetet a felfordított kártyák által diktált sor-

rendben kell emlékezetből végrehajtaniuk...

– Van olyan kártya, ahol bekötött szemmel kell megtalálni az ajtót, lehet, hogy ez nem sikerül. Akkor megint beszélgetünk: „Miért nem tudta megtalálni az ajtót? Hát mert nem láttam? És az milyen érzés volt?” Így érzékenyítünk, nem hatásos, nem elég az, hogy gyerekek, üljetek le, jön egy új gyermek, ő más mint ti, tudjátok, gyerekek, nagyon kell sajnálni. Ez nem hatékony, ellenkező hatást érhet el minden jóindulat mellett, de ha egy hónapban kétszer játékból elővesszük a kártyát, szórakozunk, kacagunk, s közben az ép gyermek átéli az akadályozott helyzetet, megérti, hogyan segíthet. Ebben finoman benne van az is, hogy nem mindenki emlékszik olyan jól, nem mindenki mozog olyan ügyesen, de ez rendben van, veled is előfordul, nemcsak Pistivel, akinek orvosi papírja van, vagy ő a csoportban a butácska vagy ügyetlenke. Egy ügyesebb óvó néni, ha ráérez a foglalkozás ízére, már tovább tudja fejleszteni – mondja az iskolapszichológus. – Nem mindegy, hogy hány éves korban kerül el a gyermek otthonról, hány évet lesz távol a családjától, a cél, hogy az kerüljön Kolozsvárra az óvodába, iskolába, akinek nagy szüksége van rá, aki még képes, az maradjon otthon kicsi korban, segítsük és támogassuk a beilleszkedését, fejlődését otthon legalább addig, amíg lehet.

Kürti Andrea barátságos, színes művészete garancia az eszköztár képi világának sikerére, de a kivitelezésben nagy gondot fordítottak arra is, hogy minőségi terméket kínáljanak, a kártya szélei kerekítettek, az anyag strapabíró. A pályázat megvalósulása a Bethlen Gábor Alap támogatásának és Nagy Szilárd projektfelelősnek köszönhető. Kiss Csilla, a Kozmutza Flóra igazgatója és Bazaráth Tünde gyógypedagógus a napokban Csíkszeredába, Kézdivásárhelyre, Kovásznára és Sepsiszentgyörgyre vitték a dobozokat. Az óvónők visszajelzései alapján szükség van erre a fajta munkára, a folytatásra, továbbgondolásra, de hogy ez megvalósulhat-e, és ha igen, milyen formában, az még csak ezután fog körvonalazódni.

KEREKES EDIT

Írás- és olvasásfejlesztés hátrányos helyzetű roma közösségekben

Társadalmunk és iskolai életünk aktuális, ugyanakkor megosztó témájával kapcsolatos előadást hallhatott a közönség a Tanárok Vagyunk Akadémia rendezvényt sorozat keretében november 26-án Kolozsváron. A meghívott előadó, Kovács Mária, az RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking) szervezet romániai munkatársa a fogalom tisztázása, a nemzetközi és hazai hozzáállás bemutatása, valamint a közönség témával kapcsolatos tapasztalatainak feltárása után egy kisebb európai pro-

génység tehát definiálja a romák többségét Romániában.

Hogy miért családi írás- és olvasásfejlesztés? Mert a család, a szülők gyermekeik első tanítói (tágra értelmezett család). A családi írás- és olvasásfejlesztés az írás-olvasáshoz, a tanuláshoz való viszonyulás, hozzáállás, szokások, rutinok, valamint kommunikációs stílus kialakulásában is fontos szerepet tölt be. A családi környezet, a rendelkezésre álló források (könyvtár/könyvek, gyermekkönyvek, gyermekirodalom, folyóiratok)

szerint) 7 év után (korai kamaszkorban) jobb iskolai eredmények, jobb írás-olvasás készség, pozitívabb lesz a hozzáállás az iskolához (szülő és gyermek részéről is), a szülőknek magasabb elvárásai lesznek a gyermekeikkel szemben, kevesebb fegyelmi gond alakul ki, illetve jobb lesz a szülő-gyermek kapcsolat. 19 év után (20+ éves korban) jobb tanulási eredmény (magasabb iskolázottsági szint) és jobb foglalkozási státusz (többet kereső állás) figyelhető meg. Az előadáson tanár szakos hallgatók vettek részt, így olyan kérdések fogalmazódtak meg, mint hogy mit tehet a családi írás-olvasásfejlesztésért a pedagógus, az iskola, a tanárjelölt, a tanárképző intézmény?

Több mint technika vagy készség

Azt is megtudtuk, hogy a családi írás- és olvasásfejlesztésnek az európai szakpolitikák csak 2011 után említik a jelentőségét, míg az Amerikai Egyesült Államokban 1998 óta törvény támogatja – Adult Education and Family Literacy Act, Title II of the Workforce Investment Act. 2012-ben viszont magas szintű európai szakértői munkacsoport jött létre, melynek közleménye szerint: „elengedhetetlen, hogy a tagállamok mind a szülők, mind a gyerekek készségeinek fejlesztését célzó, családon belüli írás-olvasási programokat hajtsanak végre. Laurentien holland hercegnő, a magas szintű szakértői csoport elnöke megfogalmazásában „az olvasás és az írás sokkal több, mint technika vagy készség. Az ember mint egyén, aktív polgár, munkavállaló vagy szülő önbecsülésével és a társadalomban való boldogulásával, fejlődésével függ össze. Világos, összehangolt nemzeti stratégiákra van szükség, és Európa-szerte sokkal nagyobb figyelemre nemcsak a szakpolitikai és oktatási körökben, hanem a kórházakban, munkahelyeken és különösen a családokban. Ideje, hogy felébredjen Európa becsvágya, és mindenki számára biztosítsuk az olvasás- és írástudást.”

jekt tapasztalatairól és eredményeiről számol be a hallgatóságnak.

Az olvasni tudás alapvető szerepe

Az előadó elgondolkodtató adatokat közölt a funkcionális írni-olvasni tudás témakörében, amelyről megtudtuk, hogy a sikeres élet és a tudásalapú gazdaság legfontosabb feltétele (OECD-felmérések, EU 2020 stratégia). A nemzetközi felmérések szerint jelenleg a romániai 15 évesek 37%-a alapjában funkcionális analfabéta, a korai iskolaelhagyók aránya pedig 18% fölötti. Romániában az ENSZ-raportőr novemberi jelentése szerint országos szinten 40%-os a szegénység, és a szegények körében a romák felülreprezentáltak. Átlagban 16 évvel kevesebbet élnek, mint a többség (74,4 év), valamint a roma háztartások 90%-a alapvetőnek tartott javakat nélkülöz. A mélysze-

meghatározzák a gyermek attitűdjét, az írás, olvasás iránt. A LIT3 (Literacy Cubed, Focus on Roma Families) projekt célja a hátrányos helyzetű roma gyermekek iskolai sikeresélyének növelése. Ennek érdekében három generációt bevonó családi írás- és olvasásfejlesztő program kidolgozása és megvalósítása volt a célkitűzés. Három országban (Románia, Szlovákia, Montenegró) 48 roma családot vontak be a programba. A projekt eredményei és tapasztalatai szerint a családi írás- és olvasásfejlesztés rövid távon kognitív fejlődést eredményez, a szülő és gyermek önbizalma fejlődik, a közös olvasás élménye szorosabb szülő-gyermek kapcsolatot eredményez, az iskolás gyermek tanulási képessége jobb támogatása, a tanulás jobb értékelése következik be. Hosszú távon (pl. a törökországi Mother and Child Foundation longitudinális vizsgálata

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

A vállalkozókat is bevonják a szakoktatásba

A vállalkozók véleményét is kikéri a szakiskolai képzésről Kovászna megyében. A Kovászna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és az ASIMCOV vállalkozói szövetség levélben tájékoztatta tagságát, hogy az ő javaslataikat is kikéri arra vonatkozóan, hogy milyen szakmákra lenne igényük, illetve tudják-e vállalni a gyakorlati képzést. Király András oktatási államtitkár úgy nyilatkozott, hogy a jövő tanévtől a nyolcadik osztály utáni hároméves szakoktatásban beindulhat a duális képzés, amelynek lényege, hogy a gyakorlati ismereteket azokban a gyárakban, műhelyekben sajátíthatják el a diákok, amelyekkel a tanintézet szerződést köt. Ha erre nincs lehetőség, akkor az iskola kell biztosítsa a gyakorlati oktatás helyszínét. A módszertan szerint a hároméves képzésnek csak az első éve elméleti, a másik két évben a szakmai tudásra fektetik a hangsúlyt, a második évben 60, az utolsóban pedig már 80 százalék a gyakorlat, ecsetelte az államtitkár. Király András örvendetesnek tartja, hogy valamennyire növekedett a szakoktatás népszerűsége, ebben a tanévben 81 magyar szakiskolai osztály alakult, héttel több, mint az elmúlt iskolai évben, és a diákok száma is 1800-ról 2100-ra emelkedett. Ennek ellenére, mint mondta, még mindig nagyon kevesen választják ezt az oktatási formát, inkább az elméleti és a szakközépiskolák vonzzák a fiatalokat.

A Kovászna megyei tanfelügyelőség az elmúlt hetekben több találkozót is szervezett a vállalkozók képviselőivel. Marius Popescu szakoktatásért felelős tanfelügyelő elmondta, hogy december 22-éig megkötik a gyakorlati képzésre vonatkozó szerződéseket. Édler András, a Kovászna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke szerint a helyi jellegzetességeket, a munkaerőpiac igényeit figyelembe véve kell kialakítani a beiskolázási tervet. „Ha a turizmusra és a faiparra akarjuk alapozni a megye gazdaságát, hiába képezünk hajógyári ácsokat” – fogalmazott Édler, aki szerint a fiatalok és a szülők meggyőzésére kampányt indítanak a közösségi oldalakon.

A szakoktatásról tanácskoztak Hargita megyében

Nemcsak képzési, hanem humán erőforrás-probléma is a szakképzés ügye, hangzott el azon a találkozón, amelyen Gyergyó térségi iskolaigazgatók és vállalkozók vettek részt Gyergyószentmiklóson. A Hargita Megyei Tanács szervezte rendezvényen a térségbeli vállalkozók képviselőiben jelen volt Bajkó Tibor, az Arbor Vállalkozók Szövetségének elnöke is. Elhangzott, az, hogy a gyerekek többsége nem szívesen iratkozik szakképzésbe, a szülők mentalitásán is múlik, mert a többség elméleti képzésre buzdítja csemetéjét, és irodában látja jövőjét. Azonban, mint a jelenlévők kifejtették, annak, aki szakiskolát végez, nem kell feltétlenül alkalmazottként dolgoznia, lehet magánvállalkozó is. Úgy vélték, a jövőben ezt kell tudatosítani a fiatalokban. Ugyanakkor, hangzott el, egyre nagyobb az igény számítógépes programozókra, ennek a szakmának az elsajátítása pedig sokat jelentene a fiatalok itthon maradása szempontjából, hiszen otthonról dolgozhatnak külföldi cégeknek a hazánál magasabb bérért. A megyei önkormányzat munkatársai felvetették a tanácskozáson jelen lévő Dombay Istvánnak, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem gyergyószentmiklósi kihelyezett tagozata igazgatójának, hogy hasznos lenne informatikai képzést indítani a felsőfokú intézményben, az igénnyel levélben fordulnak az egyetem kolozsvári vezetőségéhez. Egy újabb javaslat szerint havi rendszerességgel gyárlátogatásokat szerveznének a diákok számára, és szülői értekezleteken mutatnák be a különböző vállalkozásokat, hogy a szülők és diákok jobban megismerjék a szakképzésben rejlő lehetőségeket. Elhangzott továbbá, hogy szakmai versenyekre is szükség lenne. A megbeszélésen jelen lévő Borboly Csaba megyei tanácselnök hangsúlyozta: az általa vezetett intézmény lehetőségei szerint támogatja a szakoktatást, a legutóbbi áfavisszaosztásnál például jelentős összegekkel támogatták a szakiskolákat.

Sikeres volt a külhoni szakképzés éve

Eredményes volt az idei évre meghirdetett külhoni magyar szakképzés éve program, a megkezdett fejlesztéseket folytatni kívánják, és jövőre a fiatal vál-

lalkozókat szeretnék segíteni, jelentette ki Potápi Árpád János államtitkár a tematikus programot értékelő konferencián Budapesten. Felidézte, tavaly a Magyar Állandó Értekezlet (Máért) döntött arról, hogy a szakképzéssel folytatódjon a tematikus évek sora. Az elmúlt években az oktatáspolitikai egyik kiemelt területe a szakképzés volt, és a döntéssel a magyarországi trendekhez is igazodtak, jelezte, hozzátéve, hogy az oktatás és a gazdaság fejlesztése egyaránt a magyar nemzet gyarapodását szolgálja. A programra 500 millió forint állt rendelkezésre, ami jelentős bővülés az előző évi tematikus évhez képest. Kitért arra is, hogy mintegy 10 ezer diákot és pedagógust, tanárt értek el különböző kutatásokkal. A szakképzésben mintegy 30 ezer külhoni magyar diák érintett, mutatott rá. A program során elsősorban a pedagógusszövetségekre igyekeztek támaszkodni. Tanműhelyeket, tangazdaságokat hoztak létre, Erdélyben e célra 126 millió forintot fordítottak. A Szakma sztárja elnevezésű versenybe 150 külhoni diák és tanár kapcsolódott be. Szeretnék, ha jövőre már magán a versenyen is részt vennének a külhoni magyar fiatalok. Megkezdődött az átjárhatósági ösztöndíj megvalósítása, ami egy hónapos magyarországi szakmai gyakorlatot jelentett 140 diák és tanár részvételével. Ezt is szeretnék folytatni a régiók átjárhatóságának megteremtésével, jelezte. Szeretnék ha a szakképzés továbbra is fókuszban maradna, a Máértnek és a kormánynak azt javasolják, hogy a jövő év tematikus programja a fiatal vállalkozók köré szerveződjön. Cseresnyés Péter, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára szerint a tematikus év eseményei rávilágítottak a szakképzés és a felnőttképzés kiemelt jelentőségére. Szólt arról, hogy szakmai adatbázist hoztak létre a Kárpát-medencei magyar tannyelvű intézményekről, ebben 122 iskola szerepel. Hozzájárultak tankönyvek és szakmai dokumentumok terjesztéséhez, az együttműködések a jövőben is folytatni kívánják.

Iskolákban oktatnák az elsősegélynyújtást

Kötelező tárgyként vezetnék be az iskolákba és az egyetemen az elsősegélynyújtást egy, a képviselőházba benyújtott törvénymódosító javaslat. A jogszabály-

tervezet szerzői azzal indokolták kezdeményezésüket, hogy mindenkinek ismernie kell azokat az alapvető lépéseket, amelyeket sürgősségi esetekben meg kell tenni, hiszen ez gyakran életmentő lehet. Az elsősegélynyújtás kötelező tantárgyként való bevezetéséről szóló javaslatot a december 30-áig tartó közbizottság során lehet véleményezni.

Kormánykitüntetés

a tantárgyversenyek díjazottjainak

Kitüntette a kormány a 2014–2015-ös tanév során rendezett nemzetközi tantárgyversenyek díjazottjait. A november 16-án, a kormány épületében tartott rendezvényen a kimagasló eredményeket elért tanulók mellett a felkészítő tanárokat és az iskolák vezetőit is kitüntették.

„Külön öröm számunkra, hogy évről évre egyre több magyar ajkú diák és felkészítő tanár is részesül ebben az állami kitüntetésben” – fogalmazott az eseményen Király András, az RMDSZ oktatási államtitkára. A magyar ajkú díjazottak 10 megyéből, 19 településről és 28 iskolából érkeztek a fővárosba. „Lényegesnek tartom ezen kitüntetések kiosztását, hiszen ez a lehetőség is egy motivációs tényező tanügyi rendszerünkben. Az ünnepség során ugyanis a diákok mellett a felkészítő tanárok és az iskolák is pénzjutalmat kapnak. Diákjainknak, pedagógusainknak látniuk és érezniük kell, hogy a jól, becsülettel végzett munka, valamint a kiemelkedő teljesítmény elismerést kap” – hangsúlyozta a szakpolitikus.

Letölthetők

az érettségi tételminták

Közzétette az oktatási minisztérium az ez évi érettségivizsga tételmintáit, ezek letölthetők a tárca honlapjáról, a www.subiecte2015.edu.ro-ról. Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő elmondta, hogy a tájékoztató jellegű tételminták célja, hogy a tanárok és diákok időben ismerjék az írásbeli anyagok felépítését, és a tanulók tudjanak készülni az érettségire. Az oktatási tárca honlapján minden érettségi tantárgyból vannak közzétett tételminták magyar, román és idegen nyelveken. Egyes tárgyakból,

például matematikából és fizikából iskolai szakok szerinti különböző nehézségű tételminták is megtalálhatók az oldalon, míg másból minden iskolai szaknak egyforma nehézségű tételeket lehet letölteni. Görbe Péter főtanfelügyelő rámutatott, hogy a tételek felépítése változott az előző évekhez képest, a nehézségi fokuk és tartalmi szintjük módosulhatott. „Jó, hogy időben közzétették a tételmintákat. A tanárok valószínűleg már értesültek róla, de a tanfelügyelőség is felhívja majd rá a figyelmet. Ezek segítségével a tanulók gyakorolhatnak, és a megadott mintákra a pedagógusok szerkeszthetnek más, hasonló tételeket is” – mondta a főtanfelügyelő. A próbaérettségit jövő év márciusában szervezik meg.

Csángó középiskolát

és módszertani központot kérnek

Csángóföldi magyar középfokú oktatási intézmény, kulturális, módszertani központ és új közösségi házak létrehozását vetették fel csángó magyar szervezetek az Országgyűlés nemzetösszetartozásbizottságának legutóbbi ülésén. Pogár László, a Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének elnöke elmondta: szervezetük 24 millió forintos támogatást kap a Miniszterelnökségtől és további 10 millió forintot az Emberi Erőforrások Minisztériumától. Kiemelte: a támogatást a hagyományörzés, a nyelvápolás és a kultúra segítésére fordítják, ifjúsági, szociális és sportprogramokat valósítanak meg, illetve nyári táborokat szerveznek. A jövőre nézve jönnek tartaná, ha Erdélyből és Magyarországról érkező gyerekek közösen táboroznának csángó társaikkal. Kiemelte a már meglévő közösségi házak fejlesztését, és kitért újak létrehozásának a szükségességére is. Burus-Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke közölte: a csángó magyar oktatási programban közel kétezer gyermek vesz részt iskolai és azon kívüli formákban 29 helyszínen. Kitért arra, hogy 45 munkatársuk van, közte tíz hagyományörző. Problémaként említette, hogy a tanárok román oktatási rendszerhez igazodó beemelését nehezen tudják követni.

Szeptemberben az ötszázalékos növekményt még meg tudták adni, de a decemberre előirányzott 15 százalékos, majd márciusi 7 százalékos emelést már nem fogják tudni biztosítani, mondta. Ismertetése szerint a Bethlen Gábor Alapon keresztül 87,5 millió forintos támogatást kapnak, ehhez jön a Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány 18,3 millió forintos segítsége és a Pillangó Alapítványtól mintegy 21 millió forint. Megjegyezte: jó lenne, ha költségeket teljes egészében az állam tudná vállalni. Szavai szerint a program további bővítése finanszírozás kérdése. Újabb lehetőségként említette középfokú oktatási intézmény létesítését a Csángóföldön akár egyházi, akár magán formában. Erről szeretnének széles körű konzultációt tartani, jelezte, és kitért egy kulturális, módszertani központ létrehozásának szükségességére is.

Kínaiul tanulnak Hargita megyében

Hivatalosan is elkezdődött Hargita megyében a Konfucius-program, amelynek keretében a kínai nyelvvel és kultúrával ismerkedhetnek meg az erre bejelentkezett iskolások. Az esemény nyitókonferenciáját a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Házában tartották. Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő elmondta, a Konfucius célja, hogy a diákok megismerjék és megtanulják a kínai nyelvet, ugyanakkor megismerkedjenek a világ egyik legrégebbi kultúrájával. „Örvendek, hogy Hargita megyében is sikerült elindítani a programot, és hogy ilyen sokan érdeklődnek iránta. Egyes iskolák későn jöttek rá, hogy szeretnének bekapcsolódni a programba, ha lehetőségünk lesz, jövőre bővítjük a kört. Jelenleg hat oktatási intézmény vesz részt a projektben” – mondta a főtanfelügyelő. Mint kiderült, a beiratkozott iskolák diákjai számára két tanár fogja tanítani a nyelvet, akik a kínai mellett csak angolul beszélnek, így a gyerekek az angol nyelvet is gyakorolhatják. Az ingyenes program az oktatási órákon kívül zajlik, a diákok önkéntesen vehetnek részt benne.

P. M.

- Hibaigazítás • Műszaki hiba miatt novemberi lapszámunkban az oldalak sorrendje felborult. Olvasóink, interjúalanyaink, szerzőink megértését és elnézését kérjük.